

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XIII., ŠT. 12 — CENA 10 DIN

SREDA, 27. JANUARJA 1960

Strokovni kadri v kmetijstvu

Razvoj družbenih proizvodnih sil v kmetijstvu zahteva vse večje število sposobnega strokovnega kadra. Zadrugi kolektiv kot celota bo moral biti vse bolj usposobljen za reševanje novih vprašanj proizvodnje in problemov na vasi. V tem pogledu je bilo že precej narejenega, vendar je obstoječe stanje spričo nalog zadrug še vedno nezadovoljivo. Podatki o zadrugi kadrih nam kažejo, da na nekaterih mestih strokovnost in kvalifikacija še ne ustrežata za dobro vodstvo in poslovanje zadrug.

Posebno pozornost bo treba posvetiti strokovni usposobljenosti upravnikov. Po podatkih Glavne zadrugne zveze za Slovenijo sta bila v letu 1958 v naši republiki le dva upravnik s fakulteto, lani pa trije; upravnikov s srednjo šolo je bilo lani 107, leto poprej pa 53, največ upravnikov ima nepopolno srednjo šolo (lani 242, leto poprej 176); samo z osnovnošolsko izobrazbo pa je bilo v Sloveniji lani 131 upravnikov zadrug.

Precej je tudi še zadrug, ki še nimajo upravnikov, ali pa ta ni usposobljen za opravljanje nalog zadrug v sodobnem kmetijstvu. Prav struktura v zvezi s šolsko izobrazbo malaga predvsem zadrugnim zvezam pomembno nalogo, da intenzivno delajo na stalnem sistematičnem usposabljanju teh kadrov.

Okrajne zadrugne zveze so prirejale v zadnjih dveh letih za upravnike številne krajše seminarje, v okviru Glavne zadrugne zveze pa je bilo v letu 1958 organiziranih 6 tečajev, ki se jih je udeležilo 272 upravnikov.

Posebno primanjkuje v zadrugah kmetijskih strokovnjakov. Lani so imele zadrugne v Sloveniji zaposlenih le 12 agronomov, 94 kmetijskih tehnikov, 130 absolventov nižjih kmetijskih šol in enega veterinarskega pomočnika, skupno torej le 237 kmetijskih strokovnjakov. Leto poprej (1958) je bilo v zadrugah zaposlenih le 124 kmetijskih strokovnjakov (od tega 41 veterinarskih pomočnikov), medtem ko je bilo v tem letu na področnih poslovnih zvezah in na okrajnih zadrugah zvezah zaposlenih 95 agronomov in 120 kmetijskih tehnikov.

Lani in predlanskim se je število kmetijskih strokovnjakov sicer izboljšalo, kar pa še zdaleč ne zadostuje potrebam. Niti polovica kmetijskih zadrug nima kmetijskih strokovnjakov. Ob takšnem stanju strokovnih kadrov ne moremo pričakovati dobro izvedenih akcij in ne moremo govoriti o strokovnem vodstvu zadrug v kooperacijski in pogodbeni proizvodnji. V glavnem vodijo akcije in strokovno delo kadri poslovnih zvez, kar pa seveda ne daje tistih rezultatov, kakor če bi vodile akcije zadrug same, ker so pač bliže neposrednim problemom proizvodnje. Razen tega zahteva vodenje kmetijskih akcij v zadrugah po strokovnjakih poslovnih zvez znatno večje stroške.

Bistveno zboljšanje glede srednjih kmetijskih kadrov v zadrugah, pa tudi glede upravnikov, lahko pričakujemo z organizacijo posebnega oddelka za odrasle pri Srednji kmetijski šoli, v katerega se je vpisalo okoli 1000 slušateljev. V okviru tega oddelka že delajo centri v Mariboru, Murski Soboti, Celju, Novem mestu in v Ljubljani. Če hočemo doseči v zadrugah večje uspehe, tako glede organizacije lastne proizvodnje, kakor glede obsega in poglobitve kooperacijske proizvodnje, bodo morale imeti zadrugne čimprej sposoben strokovni kader. S pravilno razporeditvijo kmetijskih strokovnih kadrov je mogoče že danes v precejšnji meri zadovoljiti najnujnejše potrebe. Zadrugne morajo zagotoviti strokovnjakom primerne materialne pogoje, predvsem pa jih spodbujati za uspehe v organizaciji lastne in kooperacijske proizvodnje.

Trgovina v prihodnjih letih

Veleblagovnice v Kranju, na Jesenicah, v Šk. Loki in Trzinu

Skoraj ni bilo zbora volivcev ali druge oblike zbiranja državljanov, kjer ne bi bilo besede o trgovini. Zadnja leta je mnogo govora o preskrbi z živili. Količko upravičenih kritik je bilo lani o preskrbi z mesom, mlekom in drugimi potrebščinami.

O problemu preskrbe s kmetijskimi pridelki v industrijskih središčih pa so v zadnjem času govorili tudi v višjih organih: v odborih Zvezne ljudske skupščine, v republiških organih in še posebno na nedavnem razširjenem plenumu Glavnega odbora SZDL Slovenije. Večina ugotovitev in predlogov za izboljšanje oskrbe industrijskih področij s kmetijskimi pridelki se ujema v teh stvareh: ljudski odbori marsikje niso imeli pravega razumevanja pri razvijanju te dejavnosti, kar se je pokazalo v ozkosti pri dodeljevanju investicij in lokalov, pri davčni politiki, vzgoji kadra in podobno. Trgovina nujno potrebuje sodobnejše, ustrezne rpostore; izboljšati je treba organizacijo, mehanizirati in modernizirati trgovske lokale, urediti skladišča itd.

V našem okraju smo v tem smislu zabeležili precejšnje uspehe in težko bi bilo očitati občinskimi ljudskimi odbori, da ne pospešujejo razvoja trgovine. Pravzaprav je bil tak očitek na mestu pred leti. Zadnja leta pa se je stvar zelo spremenila. Na Jesenicah, kjer so bili sivočas res občani upravičeni s pritožbami zaradi slabe preskrbe, se je v zadnjih letih stvar bistveno

spremenila, tako da imajo danes na Jesenicah sorazmerno najlepše trgovinske lokale in dokaj urejeno preskrbo. Zadnja leta je bilo za urejevanje, zidanje in opremo trgovskih lokalov, skladišč itd. porabljeno nad 700 milijonov dinarjev, pri čemer so ljudski odbori prispevali velik delež. Samo lani je bilo v te namene porabljeno 300 milijonov dinarjev. Na Jesenicah so zgradili lepo tržnico. Podobni objekti so v gradnji v Skofji Loki in v Kranju. Prav tako gradijo ali pa se pripravljajo na gradnjo in urejevanje novih trgovskih lokalov v Radovljici. V Trzinu imajo zlasti za letošnje leto velike načrte. V Kranju lahko pričakujemo znatno izboljšanje preskrbe po izgradnji nove pekarnice, mesnice in drugih lokalov. Le-ti so že v gradnji. Z rekonstrukcijo mlekarne, ki je tudi predvidena letos, pa bodo že prihodnje leto imeli možnost dostavljanja mleka na dom, kar bo nov uspeh v izboljševanju preskrbe prebivalstva.

Veliko si lahko obetamo tudi od veleblagovnic, ki so v prihodnjih letih predvidene po naših industrijskih središčih. V Kranju so se začeli pripravljati potrebne načrte. Predvideno je, da bo veleblagovnica na prostoru med avtobusno postajo in Staro pošto ob Gregorčičevi ulici. Pozneje bodo te lokale podaljšali do Koroške ceste. Ta trgovina bo dokaj večja kot na primer Nama v Ljubljani. To bo trgovsko središče s sodobnimi prodajnimi lokali za vse vrste blaga.

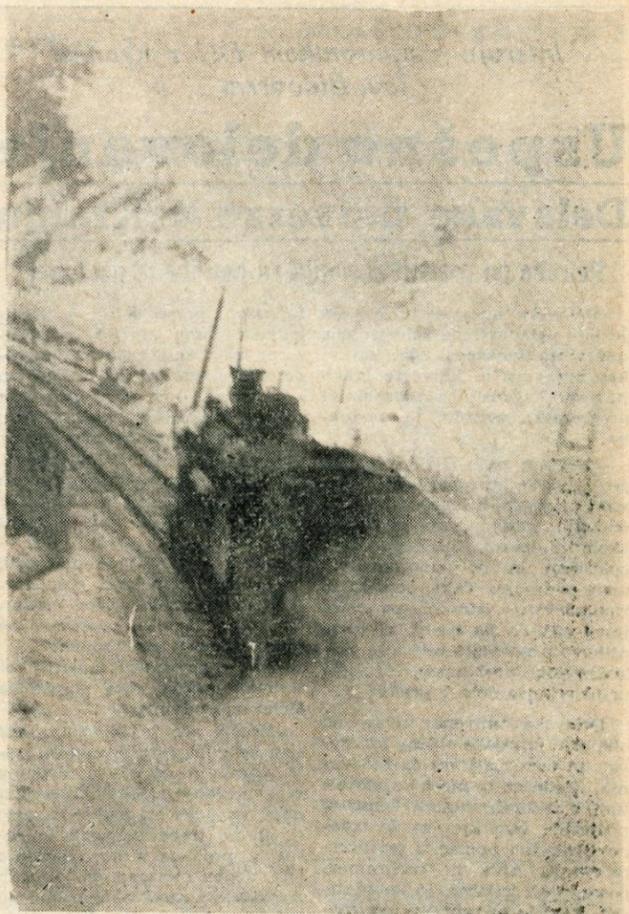
Podobno veleblagovnico name-

ravajo zgraditi tudi na Jesenicah, v Skofji Loki, kakor tudi v Trzinu.

Pri tem gre v prvi vrsti za racionalnejšo razporeditev trgovskega kadra in za boljšo organizacijo dela oziroma prodaje. To bo omogočilo hitrejšo in kulturnejšo oskrbo potrošnikov in kar je še posebno važno — znatno pocenitev režijskih stroškov.

Taki so nekateri izmed ukrepov za izboljšanje trgovske mreže v našem okraju v prihodnjih letih. Tako se bo dokaj izboljšala oskrba naših mestnih središč.

K. M.

Ze dolgo let sopihajo parne lokomotive ob Savi. Pričakovati pa je, da bodo v bližnji bodočnosti dobile novo, sodobnejšo pogonsko silo spričo splošne elektrifikacije dežele

Pred sejo ObLO Jesenice

V ospredju: GRADNJA ZDRAVSTVENEGA DOMA NA JESENICAH

V petek ob 15. uri bo »Pri Jelenu« seja občinskega ljudskega odbora Jesenice. Medtem ko bodo odborniki na skupni seji obeh zborov razpravljali in sklepali le o nekaterih pravnih in organizacijskih vprašanjih, je za ločeni seji predviden obširen dnevni red. Vsekakor pa bo najpomembnejša prva točka dnevnega reda, in sicer: poročilo o stanju zdravstvenih objektov in o investicijah za nove zdravstvene objekte.

Pričakovati je, da bo ta problem, namreč zdravstvena služba je v jeseniški občini še vedno pereče vprašanje, vzbudil živahno razpravo, ki bo dala za vse prebivalce komune koristne rezultate.

Znano je, da so ljudski odbori dolžni skrbeti za vsestransko dejavnost zdravstvene službe; kot tudi za ustanavljanje zdravstvenih domov, postaj, lekarn in drugih ustanov. Zlasti pa morajo skrbeti za skladen razvoj in za zakonito ter lokalnim potrebam pri-

ZAČELA SE BODO DELA NA NOVIH ODSEKIH AVTOMOBILSKE CESTE »BRATSTVA IN ENOTNOSTI«

Beograd, 26. januarja — Danes je bil tu plenum Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije, na katerem je poročal predsednik CK LJM Mika Tripalo o perečih družbeno-političnih zadevah mladine, član predsedstva in komandant glavnega štaba mladinskih brigad na avtomobilski cesti Bratstvo — enotnost Djordje Lazić pa o vzgojnem pomenu delovnih akcij in o letošnjih nalogah mladine. Letošnja pripravljajna dela na avtomobilski cesti se bodo začela 1. marca, avtomobilsko cesto samo pa bodo začeli graditi 1. aprila. Tega dne bo na cesti delalo približno 12.000 mladincev in mladink.

Za začetek del na cesti je CK LJM izdal proglas, v katerem pravi:

MLADINCI IN MLADINKE!

»V prvih aprilskih dneh bo pod že proslavljenimi graditeljskimi zastavami več deset novih brigad, v katere se bodo uvrstili najboljši med vami veliko opravljati nove delovne naloge, da bi nadaljevali veliko delo — zgraditi avtomobilsko cesto Bratstvo-enotnost.

55.000 mladih kmetov, študentov, srednješolcev in delavcev bo znova združilo svoje napore in bodo darovali skupnosti še 104 km sodobne avtomobilske ceste od Malošišta do Vladičinega hana in od Udove do grške meje.

Kakor že prej bo tudi letos šlo več deset tisoč fantov in deklet Jugoslavije skozi enotno šolo bratstva in prijateljstva. Bogato kulturno, športno in politično delo, številni tečaji za strokovno usposabljanje bodo napravili življenje v brigadah raznovrstnejše in veselejšje.

Mladenci in dekleta Jugoslavije! S svojo udeležbo v letošnji delovni akciji boste še enkrat potrdili svojo vdanost socialistični Jugoslaviji in Zvezi komunistov še enkrat opravili delo v tovariša Tita in pripravljene novih generacij mladine, da se nesebično žrtvuje za dobro svojih narodov, za socializem.

Z mladostnim poletom in navdušenjem nadaljujte gradnjo avtomobilske ceste, delo vaše ljubezni in vaše mladosti. Naprej v delovne zmage!

novogradnja zdravstvenega doma na Jesenicah; novogradnja zdravstvene postaje v Kranjski gori; novogradnja prizidka k Obrtnice; novogradnja lekarne na Jesenicah; novogradnja rešilne postaje na Jesenicah, in novogradnja zdravstvene postaje v Zirovnici.

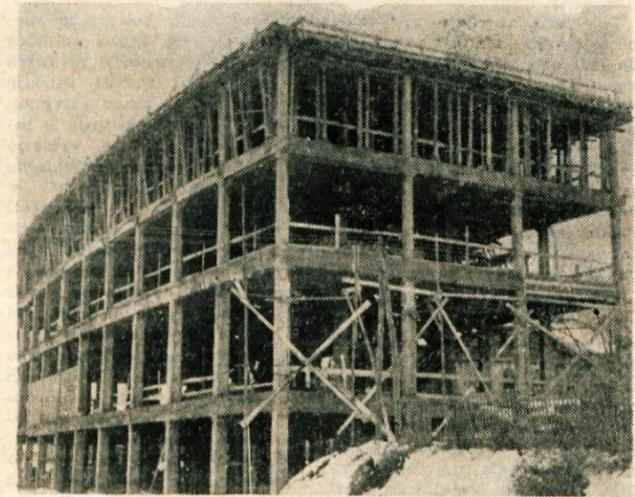
Potrebe in upravičenost gradenj omenjenih zdravstvenih objektov izhajajo iz objektivnih razmer, ker je skoraj večina sedanjih zdravstvenih organov v neprimernih, tesnih, slabo razporejenih in delno še pomanjkljivo opremljenih prostorih; razen tega za razkropljenost zdravstveno strokovnih enot otežkoča, večkrat pa tudi onemogoča dobro organizacijo in zadovoljivo izvrševanje zdravstvenih storitev. V kolikor bi v jeseniški občini lahko v bližnji prihodnosti lahko zagotovili primerne zdravstvene objekte, pa bo problem zdravstvene službe za daljše obdobje rešen. B. F.

ODLOČBE, NAJEMNINE IN NADOMESTILA V KRANJU

Občinski organi v Kranju so že izročili približno polovico odločb o novih najemninah. Skupno bodo izdali približno 4.000 odločb.

Vzporedno z izdajanjem odločb so nekateri hišni sveti že pobrali tudi najemnino. Večina po novi oceni. Pri tem je poudariti, da imajo stanovalci, če to zahtevajo, pravico plačati nižjo najemnino (po starem), dokler ne prejmejo ustreznega nadomestila, kjer so zaposleni. Tako so pojasnila občinskega ljudskega odbora. Večina zaposlenih, oziroma vsi v gospodarskih organizacijah, bodo prejeli nadomestila šele v februarju mesecu z januarsko plačo. Seveda bodo morali različno najemnino poravnati kasneje, v kolikor plačujejo najemnino po starem.

Kljub vsem naporom občinskih organov, popisovalcev in drugih je med stanovalci še precej nejasnih vprašanj. Zato organizirajo v Kranju posebno posvetovanje s predsedniki hišnih svetov ter predstniki in tajniki stanovanjskih skupnosti. Posvetovanje bo v ponedeljek 1. februarja. Pogovorili se bodo o načinu plačevanja najemnine, o dolžnostih in pravicah stanovalcev, hišnih svetov in podobno. Hkrati pa se nameravajo pogovoriti o pripravah za ustanovitev posebnega servisa za manjša popravila in vzdrževanje stanovanjskih hiš. — l. c.

Centralno skladišče pri kolodvoru v Kranju (na sliki), bo še za dobri dve tretjini večje, ko bo končano in bo tako veliko prispevalo izboljšanju trgovine oziroma preskrbe prebivalstva.

Gorenjska MDB „Stane Žagar“ odpotuje na avtomobilsko cesto

Prav tako kot po vsej Jugoslaviji se tudi na Gorenjskem mladina pripravlja za udeležbo na zvezni delovni akciji pri gradnji avtomobilske ceste. Tako bo že 29. februarja odpotovala na gradilišče avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti prva mladinska delovna brigada »Stane Žagar« iz kranjskega okraja. Brigado bo sestavljala predvsem kmečka mladina, in sicer bo v njej okrog 120 brigadirjev.

Prav tako se je mladina kranjskega okraja, še posebej pa v kranjski občini, pripravila tudi na lokalne delovne ak-

cije. Tako nameravajo zgraditi s prostovoljnimi delom stadion, izdelati opako za nov mladinski dom v Kranju itd. Sodelovalji bodo tudi pri gradnji naravnega kopalnišča na Ovčanah, dijaki s šol pa bodo s prostovoljnimi delom pomagali pri urejanju okolice šol. V »Iskria« ima mladina predvideno prostovoljno delo pri dokončni ureditvi parkirnega prostora pred tovarno.

Mladina iz Senčurja pa bo organizirala občasno delovno akcijo. Na Jezerskem bodo s prostovoljnimi delom dokončno uredili športno igrišče, v Preddvoru pa okolico jezera. — č

Interju z upravnikom DU v Kranju
tov. Bidovcem

Uspešno delovanje Delavske univerze v Kranju

Potreba po gradnji poslopja za potrebe te ustanove

»Delavska univerza v Kranju je bila ustanovljena šele meseca novembra lanskega leta. Ali vi kot upravnik te univerze lahko poveste, kakšna je v perspektivi programska politika te ustanove?«

»Program naše DU je usmerjen tako, da bo v največji možni meri prispeval k izpopolnjevanju odraslih na idejnem, ekonomskem in strokovnem, kot tudi na splošnem in poljudnoznanstvenem področju. Tako dopolnilno izobraževanje odraslih pa mora imeti cilj, da jih izpopolnjuje za njihovo uspešnejše urejanje vsakodnevnih problemov, oziroma učinkovitejše delo v praksi.

Delavska univerza mora na območju kranjske občine združevati in usmerjati vsa prizadevanja. Glede na to mora sodelovati tudi z izobraževalnimi centri v podjetjih, tam kjer so že ustanovljeni, jim pomagati pri uresničevanju njihovih programov, posredovati izkušnje in koordinirati, kjer je to primerno za njihov delo. Drugod pa, kjer so za to dani pogoji in ugotovljene objektivne potrebe, pomagati in sodelovati pri ustanavljanju takih centrov v podjetju.

Prav tako mora DU sodelovati s klubom gospodarstvenikov in drugimi organizacijami (zbornicami, združenji in društvi), katerih namen je specializirano usposabljanje ljudi za uspešno opravljanje njihovih funkcij in strokovnega dela. To sodelovanje bi morale pospeševati najrazličnejše oblike, prilagojene interesom in postavljenim ciljem.

Glede na začetne organizacijske, tehnične, finančne in personalne težave ni pričakovati, da bo že v tekoči sezoni uspelo v celoti uresničiti postavljeni program, ker le-ta ni prilagojen trenutnim možnostim, temveč daje tudi določeno perspektivo za bodoče delo, oziroma za daljše obdobje dela te institucije.

»Kakšen je vaš neposredni program v letošnji sezoni in na kakšne težave ste naleteli do sedaj?«

»To sem že pred časom omenil, vendar ne bo odveč, če nekatere stvari obnovim za tiste, ki se zanimajo za razne oblike izobraževanja. Od začetka decembra lanskega leta teče program večerne politične šole. — Vsako sredo ob 19.15 so v Tekstilni šoli poljudnoznanstvena predavanja. Od 21. januarja do 1. februarja bodo za mladinsko organizacijo štirje seminarji po tri dni, in to za šolska, tovarniška in vaška vodstva ter KPM. Od 26. do 28. januarja bo tridnevni seminar za delavce kmetijskega posestva Hrastje, od 1. februarja do 10. marca bo mladinski seminar (6 skupin) za tovarno »Inteks«.

V programu je še intenzivni tečaj za angleški jezik po magnetofonski metodi, 3-mesečni politični tečaj za mlajše člane ZK, administrativni, knjigovodski, strojepisni, stenografski in korespondenčni tečaj; seminarji za člane DS, UO, funkcionarjev sindikalnih organizacij, združenih svetov, ostalih kmetijskih posestev, stanovanjskih skupnosti itd.

Navedeni program izobraževanja zajema le mestno področje in bo težko izvedljiv, če ne bo z ato pogojev, to je primernih prostorov. Skoraj dnevno pa je povpraševanje po raznih oblikah izobraževanja na podeželju, predvsem po predavanjih iz poljudnoznanstvenih tem, da izobraževanja na idejno-politiški, strojepisni, stenografski in strokovnem področju ne omejnjam.

V dosedanem delu smo naleteli predvsem na dvoje težav. — V prvi vrsti gre za finančna sredstva, ki so iz občinskega proračuna preskopo odmerjena, in to že ob pričetku delovanja naše ustanove, ko si je treba šele urediti in opremiti prostore, nabaviti razno aparaturu in pripraviti nešteto drugih stvari. — DU ni sama sebi namen, ampak je bila ustanovljena iz potreb po izobraževanju v občini. Zato ji mora prav sedaj pri oranju ledine ObLO nuditi vso moralno in finančno pomoč.

S prostori za našo ustanovo je za sedaj še težava. V mesecu

februarju bomo dobili v Sindikalnem domu prostor za 2 pisarni in v souporabo večjo predavalnico za razne tečaje in seminarje. To pa še ni dokončna rešitev, niti ni s tem zafateno delovanje DU v prihodnosti. Ze danes stojimo pred problemom, kako izvesti nekaj seminarjev in tečajev. Izkoristili bomo šolske prostore v 14-dnevnih zimskih počitnicah. Kako pa kasneje? — Menim, da v taki siromašnosti, ob veličini današnje gospodarske ustvarjalnosti, taka institucija brez lastnih prostorov ne more v korak z razvojem.

»Ali je po vašem mnenju potrebna gradnja nove stavbe za Delavsko univerzo?«

»Menim, da je iz vsega, kar sem navedel, razvidno in je vsako vprašanje še odveč. Pogojev za izvrševanje nalog kakršne ima naša ustanova pri nas še ni, zato si jih bo treba ustvariti in rešiti ta problem z novo gradnjo DU. Vedeti moramo, da je kljub gospodarski moči občine bilo do sedaj na tem polju bore malo storjenega in bi zato z novo gradnjo, v kateri naj bi bili vsi potrebni prostori, učilnice, klubski prostori in pisarne, stopili zares korak naprej in s tem ustvarili materialne pogoje za sistematičnejše in uspešnejše opravljanje nalog na področju izobraževanja odraslih.

Pisali smo že, da bo kranjska tovarna Iskra razširila svoje obrate v industrijsko nerazvita področja v Sloveniji. Tako bodo proizvodnja avtoelektrike kmalu prenesli v Sempeter pri Novi Gorici. Prav zaradi tega pa je prišlo iz Nove Gorice in okolice v Iskra na prakso okoli 80 delavcev in delavk. Na sliki: Skupina delavk iz Nove Gorice v montaži avtoelektrike v Iskri.

Razgovor z direktorjem modnega podjetja
»KROJ« v Škofji Loki
tovarišem Vinkom Primožičem

Letos že 140 milijonov bruto dohodka Proizvodnja bi se z ustreznimi prostori še povečala

»Kdaj je bilo vaše podjetje ustanovljeno in kakšen je bil razvoj tega podjetja do danes?«

»Modno krojaško podjetje »Kroj« v Škofji Loki je bilo ustanovljeno leta 1946 kot uslužnostni obrat s 5 zaposlenimi ljudmi. Iz te majhne obrtne delavnice je zrastle do danes podjetje, ki zaposluje 88 ljudi. Iz leta v leto dosega podjetje vedno večji bruto dohodek. Leta 1958 smo imeli bruto dohodek 47 milijonov dinarjev, v lanskem letu pa se je ta povečal na 96 milijonov, letos pa bo znašal že 140 milijonov dinarjev.

»Katero izdelke vaše podjetje izdeluje v največjem številu in kakšno je povpraševanje po njih?«

»Leta 1958 smo prešli na lastno izdelavo moške in ženske konfekcije. Naši specialni izdelki so zimske bunde ter damski in balonski plašči; razen tega tudi moške in ženske obleke. Naši izdelki so zares kvalitetni. To dokazuje tudi častna diploma, ki smo jo dobili na lanskoletnem Zagrebškem velesejmu. Tudi na Gorenskem sejmu v Kranju smo bili zelo uspešni, saj smo prodali za več kot 1

Za 280 milijonov večja letošnja vrednost izdelkov tržiških delavcev

Letos se bo bruto produkt v tržiški industriji povečal, od lanskih 9 milijard 274 milijonov, na 9 milijard 376 milijonov dinarjev. Veliko povečanje predvidevajo tudi v drugih gospodarskih organizacijah, in sicer v gradbeništvu za 4,8%, v kmetijstvu 4,7%, trgovini 7,4%, gostinstvu 16,2% ter obrti za 13,4%. Tako bo celotni bruto produkt letos 11 milijard 666 milijonov, lani pa je bil 11 milijard 386 milijonov, kar pomeni za 280 milijonov več.

Vsa večja podjetja bodo letos najela velika investicijska posojila da bi razširila in obnovila obrate. Lani so znašale investicije v industrijo 290 milijonov, letos pa predvidevajo 515 milijonov za gospodarske in 151 milijonov za negospodarske investicije. Podjetja bodo dobila posojila iz zveznega, republiškega, okrajnega in občinskega investicijskega sklada. Največ bodo porabili za rekonstrukcije v Bombažni predilnici in tkalnici, in sicer 369 milijonov. Za stanovanja in ureditev počitniških domov pa bodo dali 98 milijonov. Tovarna usnja Runo je najela 60 milijonov kredita, z lastnimi sredstvi pa so opravili še nekaj del. Delavnice bodo obnavljale še: Peko, tovarna pil Triglav, Tržiška tovarna kos in srpov, Lesno industrijsko podjetje, Tovarna lepence in Tovarna finega pohištva.

Za gradnjo stanovanj in počitniških domov pa imajo tovarne namenjenih 151 milijonov dinarjev.

Prav zaradi velikih kreditov bodo podjetja letos zelo malo prispevala občini za razna komunalna dela, ki so že zelo nujna in z njimi ne bodo mogli dolgo odlašati. Letos pa bo treba še z marsičem počakati. Naslednja leta pa, ko bodo tovarne obnovljene in bodo imele znatno večje dohodke, bo občina dobila od njih več sredstev za gradnjo stanovanj in ureditev komunalnih naprav.

Občina bi potrebovala letos zelo veliko denarja, da bi zadovoljila vsem potrebam. Za dokončno ureditev kopaljšča bodo porabili 35 milijonov, dokončali bodo vsa še nedograjena stanovanja in začeli graditi zdravstveni dom, ki bo veljal 180 milijonov. Načrti za novo šolo še niso pripravljeni in bodo z deli lahko pričeli šele jeseni. Za gradnjo novega stanovanjsko-trgovskega centra pa je potrebno letos najmanj 50 milijonov di-

narjev. Za ureditev cest, mostov, vodovoda in električnega omrežja so prav tako predvidena precejšnja sredstva.

Vse družbene organizacije bodo morale aktivno sodelovati pri tolmačenju komunalne dejavnosti in gradnji, tako da bodo ljudje kar najbolj poučeni o letošnjem družbenem načrtu. Tako so sklenili na nedavnem plenumu občinskega komiteja Zveze komunistov, ko so govorili o letošnjih investicijah in o letošnjem občinskem družbenem načrtu.

V. E.

NOVA RAZDELILNA TRAFOPOSTAJA NA JESENICAH

V sredo je bila na Jesenicah pomebna svečanost. Svojemu namenu je bila izročena novo dograjena razdelilna trafopostaja, ki so jo zgradili za novo osemletno šolo. Gradbena dela novega, za naše gospodarstvo pomembnega objekta je vodil tovariš Jenko, notranjo opremo pa je izdelala in uredila Hidromontaža Maribor.

V navzočnosti številnih gostov, med katerimi so bili: generalni direktor ELES tov. Korošec, republiški inšpektor inž. Pečenko, direktor distribucije inž. Fras in drugi, je po uvodnih besedah direktorja Elektro Zirovnica tov. Pogačarja, ki je orisal važnost novega objekta in potek gradnje, izročil novo razdelilno trafopostajo v obratovanje, predsednik ObLO Jesenice, tovariš

Gradnja razdelilne postaje je bila nujno potrebna, ker je porasla odjema električne energije maloodjemalcev od l. 1947 za 12 milijonov kWh in je znašala lansko leto 15 milijonov. Znano je nadalje, da so Jesenice izredno slabo preskrbljene z elektroprenosnimi napravami in so vse trafo postaje od Zirovnice do Rateč na enem daljnovodu, brez možnosti dvojnega napajanja.

Nova RTP Jesenice napaja 48,7 km 10KV daljnovodov, 75,2 km nizkonapetostnega omrežja in 38 komadov napajalnih trafopostaj. Dokončna dograditev te postaje stane nad 160 milijonov dinarjev. Doslej so prispevali

(Na sliki: predsednik ObLO Jesenice tov. Treven je ob navzočnosti direktorja Elektro Zirovnica tov. Pogačarja in drugih, izročil svojemu namenu RTP Jesenice.

sami in Elektrogospodarstvo HE Moste 25 milijonov, Občinski ljudski odbor Jesenice 13 milijonov, najeta posojila pa znašajo 31 milijonov dinarjev. Za projekte je potrebnih 73 milijonov za RTP Jesenice, 17 milijonov za 35 kV, priključni daljnovod in za kabelske odvode na 10kV 15 milijonov.

Za visokonapetostno povezavo, kakor gradnjo dvojnega daljnovoda do Plavža, povezave RTP z TP Zelezarne, vmesne postaje pri kablovodih in drugo pa bo potrebnih še nadaljnjih 54 milijonov dinarjev, tako da manjka okoli 90 milijonov dinarjev. Toliko pa stane samo visokonapetostna povezava nova RTP Jesenice, brez nizkonapetostnega omrežja. Za rekonstrukcijo omrežja pa bo potrebnih še nadaljnjih 84 milijonov dinarjev, čeprav je podjetje v zadnjih petih letih porabilo za rekonstrukcijo omrežja lastnih 47 milijonov dinarjev. Novodograjena RTP Jesenice je torej važen objekt za napredek našega gospodarstva pa tudi za dvig našega standarda, zato zaslužijo vsi, ki so pripomogli k njegovi dograditvi polno priznanje. Največje priznanje gre podjetju Elektro Zirovnica.

LJUDJE IN DOGODKI

Vseafriška konferenca

Ta teden zasedajo v Tunisu predstavniki afriških narodov, da bi pregledali sklepe prve vseafriške konference (v decembru 1958) in sprejeli smernice za delo v prihodnosti. Predvsem bodo pregledali naloge, ki so v zvezi z osvoboditvijo tistega dela afriškega ozemlja, ki ga še vedno vežejo kolonialne vezi. Kakor so napovedali, bodo obravnavali tudi gospodarski razvoj in enotnost afriških držav.

V razdobju, ki je preteklo od prve vseafriške konference v Akri pa do danes, se je v Afriki že marsikaj spremenilo. Na črni celini se je spet rodilo nekaj neodvisnih držav oziroma jih bodo razglasili za neodvisne letos, nova osvobodilna gibanja pa so razburkala tudi tiste kolonije, ki so jih doslej trde pesti kolonialnih gospodarjev silile k »potrpljenju«. Tako je zavrelo v Belgijskem Kongu, v zadnji »vzorni« koloniji, kakor so jo imenovali še nedavno.

Letošnje leto na splošno imenujejo »afriško leto« prav zato, ker bo nekako počelo sadove prizadevanj za neodvisnost preteklih let. Ze v tem mesecu se je uvrstil med samostojne dežele Kamerun, bivše ozemlje pod francoskim skrbništvom, v aprilu so predvideli neodvisnost za Togo, prav tako ozemlje pod francoskim skrbništvom, julija bo postala neodvisna Somalija, nekdanja italijanska kolonija in po vojni ozemlje pod italijanskim skrbništvom, za oktober pa pričakujemo neodvisnost britanske kolonije Nigerije. Razen tega se v Parizu pravkar dogovarjajo za neodvisnost vrsta francoskih kolonij. Kaže namre, da po zgledu pogodb o samostojnosti za Federacijo Mali zahtevajo neodvisnost tudi več drugih francoskih kolonij, med njimi Madagaskar, Dahomej in Mavretanija.

Kljub tolikim razveseljivim novicam iz Afrike pa seveda na

tem kontinentu kolonialne sponne stiskajo več kakor polovico kontinenta. V mnogih primerih se jih afriški narodi skušajo otresti iz osvobodilnimi vstajami, drugod pa spet prodirajo s tako imenovano mirno, ustavno potjo. Vsekakor so kolonialne sile prisiljene prilagojevati se afriškemu vrenju in popuščati na vseh koncih in krajih. Britanci so na primer zadnje čase posvetili mnogo več pozornosti svojemu afriškemu svetu kakor prej. V kolonije in v dežele, ki so bile prej pod njihovo oblastjo, neprenehoma pošiljajo svoje državniške in člane kraljevske hiše, sklicujejo razne konference in skušajo na tako imenovani parlamentarni način pomiriti čedalje hujše zahteve po neodvisnosti v kolonijah. Naj omenim samo sedanje križarjenje britanskega ministrskega predsednika Mac Millana po afriških deželah, in dolge razgovore zlasti tam, kjer so zadnje dve leti britanske kolonialne oblasti imele precej preglastic. (Njasa).

Prav tako so se Belgijci pametno odločili za »mirno pot« in opustili dosedanjo politiko »trde roke«, ki so jo do nedavnega vodili v svoji koloniji Kongo. Osvobodilni pritisk je tu dosegel že tako visoko stopnjo, da lahko pričakujemo neodvisnost te velike afriške dežele v dveh ali največ v treh letih.

Tudi francoske kolonije druga za drugo stopajo v neodvisnost v glavnem prek mirnih, ustavnih potov. Le toliko trpinčena Alžirije se še vedno z orožjem poteguje za svoje pravice. Sicer vse kaže, da bo politika generala de Gaullea (zlasti zdaj, po odstavitvi generala Massuja) alžirsko zadevo premaknila z mrtve točke, vendar pa ne moremo pričakovati, da bi to pereče francosko kolonialno vprašanje že v nekaj mesecih izginilo iz dnevnega reda.

Razumljivo je, da imajo nove neodvisne in tudi »starejše« samostojne afriške dežele na kupe gospodarskih in socialnih problemov, ki zavirajo njihov naravni razvoj. Večina med njimi — tudi, če so si pridobile državno neodvisnost — je gospodarsko s tisoč nitmi vezana na svoje bivše kolonialne gospodarice; le-te pa — kjer le morejo — te vezi trdo drže v rokah zato, ker je to še edini način, da so vsaj za nekaj časa še zavarujejo svoje koristi. Zato je tudi gospodarski razvoj v Afriki ena izmed glavnih skrbi vseh afriških narodov. Brez vsakršnih tujih vezi bi se namreč laže in hitreje znebili mračne zaostalosti.

Vseafriška konferenca ima torej dovolj problemov na dnevnem redu. Ni njena naloga, da bi jih reševala, pač pa bo samo enotno usmerila prizadevanja afriških narodov, da bi se njihovi kontinenti tudi v zadnjem kotičku znebili tujega jarma, živeli enakopravno in enakovredno z drugimi kontinenti in dajal svoj prispevek k sodobnemu napredku današnjega človeštva.

JELO TURK

Izdaja ČP »Gorenski tisk«
— Urejuje uredniški odbor
— Direktor S. Beznik —
Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475
— Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-1-135 - Izhaja ob ponedeljkih, sredah in sobotah — Letna naročnina 900 dinarjev, mesečna 75 din

Perspektive stanovanjske izgradnje v letu 1960

Kot enega od pokazateljev hitrega razvoja jugoslovanskega gospodarstva se lahko poslužimo tudi dejstva, da se problemom življenjskega standarda posveča v gospodarskih in družbenih planih vse več pozornosti. Tudi v l. 1960 se v zveznem družbenem planu predvidevajo znatna sredstva in ukrepi za reševanje stanovanjskega vprašanja, ki je eden glavnih faktorjev življenjskega standarda. Z razliko od prejšnjih let letos predvideva dva momenta omogočata, da se stanovanjsko vprašanje rešuje pod boljšimi pogoji kot doslej: prehod na ekonomske najemnine in odvajanje večjih sredstev za stanovanjsko gradnjo predvsem v mestih.

V perspektivnem planu gospodarskega razvoja Jugoslavije lahko med drugim preberemo tudi ugotovitev, da razvoj stanovanjsko-komunalnih fondov zaostaja za gospodarskim razvojem in gibanjem prebivalstva in da bi zaradi tega zmanjšana stanovanjska gradnja mogla postati zavora nadaljnjega gospodarskega razvoja. Prav zavoljo tega je v tem obdobju (1957—1961) predvideno več kot dvakratni porast investicijskih sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Plan za to obdobje predvideva v mestih zgraditev približno 200.000 novih stanovanj.

V primerjavi z nalogami petletnega perspektivnega plana tempo današnje stanovanjske izgradnje še vedno ni zadovoljivo. Plan je bil namreč v prvih treh letih planškega obdobja realiziran s 46 %, medtem ko bi pričakovali okoli 55 odstotno realizacijo. Vzroki za to niso toliko v trošenju investicijskih sredstev, ki so dosegla planirane okvire, pač pa v tem, ker smo gradili relativno večja in dražja stanovanja z daljšim časom gradnje, kar je vplivalo na zmanjšanje števila stanovanj.

V zveznem družbenem planu za leto 1960 je predvideno za stanovanjsko izgradnjo 134 milijard dinarjev, kar je 12 % več kot v letu 1959, ko je bila stanovanjska gradnja še rekordna v primeri s preteklimi leti. Število stanovanj, ki jih moramo zgraditi letos, je 74.000, kar je za 5.000 več kot v letu 1950. Od tega števila bomo 45.000 stanovanj zgradili v mestu in 29.000 na podeželju. Plan predvideva predvsem močan porast privatnih investicijskih sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Ta sredstva bodo za 8,5 milijard večja kot v preteklem letu.

Na ustvarjanje večjih investicijskih sredstev bodo vplivale predvsem nove oblike finansiranja stanovanjske izgradnje — prispevek za stanovanjsko izgradnjo iz dohodka gospodarskih organizacij, bišarina, amortizacija vrednosti zgradbe, del najemnine za lokale, obresti od vložnih sredstev pri banki in dotacije. Pospešena stanovanjska izgradnja v zadnjih letih je povečala tudi pritisk na trg gradbenega materiala. Čeprav je bila lanskoletna proizvodnja gradbenih materialov v primeri s predvojno ravno več kot trikrat večja, se kljub temu opaža začasno pomanjkanje nekaterih materialov. Da bi se ublažila ta pritisk na trg gradbenega materiala, predvideva plan za leto 1960 porast proizvodnje opeke za 17 odstotkov, ravnega stekla in kotlov za centralno ogrevanje za skoraj 17 odstotkov, medtem ko bo proizvodnja sanitarne keramike in opreme porasla za več kot 30 odstotkov v primeri z lanskim letom.

Vsi ti ukrepi bodo nedvomno omogočili izvršitev predvidenega programa stanovanjske izgradnje. Poudariti velja tudi, da zavisi predvsem od samih investitorjev, ali bo število stanovanj, ki se morajo zgraditi v tem letu, preseglo predvideno število ali ne. Če se namreč investitorji orientirajo po površini na manjša in na manj luksuzna stanovanja, skrajšajo s tem čas gradnje, število zgrajenih stanovanj pa bo večje pri isti potrošnji investicijskih sredstev.

ISKRA V KRANJU

prva pri uvajanju avtomatizacije

V zadnjih letih je v industrijski proizvodnji vse več govora o uvajanju avtomatizacije v proizvodne procese. Tako je tudi VI. sejem »Sodobne elektronike« lani v Ljubljani pokazal, da so v industrijski proizvodnji že dani pogoji za prehod na sodobnejši način proizvodnje; da izdelujemo že elemente, potrebne za uvajanje avtomatizacije na posameznih delovnih mestih in v delovnih procesih. Seveda pa tu ne smemo računati samo na pomoč strokovnjakov, ampak bo potrebna intervencija zavestnih družbenih sil za pospeševanje avtomatizacije.

Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko je naša celotna in-

dustrijska proizvodnja v stalnem porastu, tako da ocenjujejo za leto 1959 porast kemijske industrije za 30 %, elektroindustrije za 31 %, industrije za predelavo mesa za 20 %, črne metalurgije in proizvodnje nafte za 15 %, industrije gradbenega materiala za 14 % itd. Pri tako naglem, hitrem razvoju našega gospodarstva pa je nujno, da sodeluje naš tehnični kader, da bi dosegli še višjo stopnjo, ki je potrebna za uresničitev in izvršitev planskih nalog, ki jih predvideva naš družbeni plan.

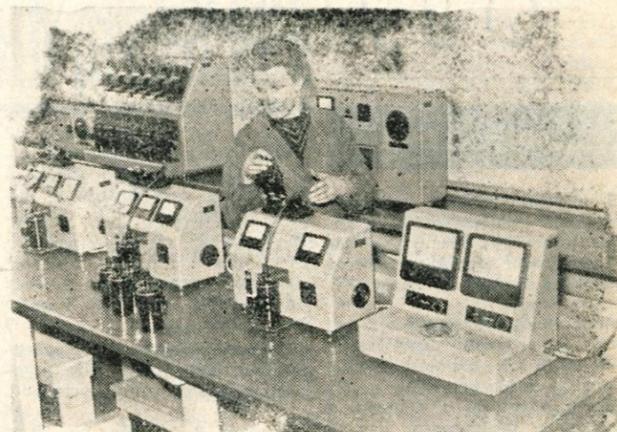
Najvažnejši faktor obsega proizvodnje in produktivnosti dela v naših industrijskih podjetjih je uvajanje avtomatizacije v

tehnoloških procesih v celoti, kakor tudi v delih procesa ali posameznih operacijah. Čeprav še ne moremo govoriti, da je avtomatizacija v industriji postala množično uporabljeno sredstvo v cilju povečanja obsega proizvodnje in produktivnosti dela, izboljševanje kvalitete proizvodov in pogojev dela, kar v pogojih socialističnega gospodarstva nujno vodi k poboljšanju življenjske ravnih delovnih ljudi, vendar uporaba sodobnih načinov in avtomatskih naprav v proizvodnih procesih zadnjih dvajsetih let jasno dokazuje, da se nadaljnji industrijski razvoj ustvarja lahko samo na sodobnih metodah dela in uporabe avtomatizacije.

Dosedanja prizadevanja na področju avtomatizacije v Jugoslaviji so bila podprta do zdaj v glavnem s strani Zvezne industrijske zbornice, Društva inženirjev in tehnikov, elektrotehniškega društva Slovenije in drugih. Bilo je že nekaj uspešnih posvetovanj, na katerih so se strokovnjaki posvetovali o uvedbi avtomatizacije.

Na osnovi stvarno doseženih proizvodnih uspehov, kakor tudi zaradi nujnosti uvajanja avtomatizacije v naše gospodarstvo, je delavski svet tovarne Iskra v Kranju dal pobudo za koordinirano delo na področju avtomatizacije — tako pri izdelavi sestavnih delov kot celotnih proizvodnih procesov. Tako so v Iskri izdelali že več elementov za avtomatizacijo, ki bodo pripomogli k hitrejšemu dvigu industrije. Do sedaj je Iskra razvila že 21 takih elementov. V glavnem so naprave za prenos kotnih vrednosti in razni mehanski za prenos raznih vrtilnih momentov.

Razen kontrole prototipov so v Iskri uvedli tudi najodobnejše in tehnično zelo popolne metode v proizvodnem procesu. Tako imajo v tovarni poseben oddelek za kontrolo merilnih naprav in avtomatov v proizvodnji. Ti aparati: precizijski elektronsko stabilizirani usmerniki, merilni dekadni upori, elektronski voltmetri, frekvenčni generator, prebojni aparati ter razne naprave za kontrolo električne opreme na motornih vozilih itd. Te bo prav gotovo moč uporabiti tudi v drugih tovarnah in znanstvenih inštitutih. Elektronika v tovarni Iskra ima čedalje pomembnejšo vlogo. Pri tem je važno to, da se Iskra trudi, da ne bi zaostala za sodobnimi tovarnimi po svetu, ne odkupuje tujih licenc, marveč dela s svo-

Pri kontroliranju vžigalnih tuljav

jimi strokovnjaki in lastnimi načrti ter stalno sodeluje z domačimi znanstvenimi ustanovami.

Da bi naše gospodarstvo čimprej prišlo do sadov dosedanjih naporov, je delavski svet tovarne Iskra predlagal, na osnovi zakona o gospodarskem združenju, organizacijo poslovnega združenja za avtomatizacijo »Avtomacija«. Na osnovi te pobude so delavski sveti ostalih zainteresiranih podjetij osvojili ta predlog in soglasno sklenili, da se ta gospodarska skupnost organizira. Ta poslovna skupnost danes že obstaja in so v njej včlanjeni: Elektrosignal Ljubljana, Industrija za elektroizvedbo Ljubljana, Inštitut za elektroniko Ljubljana, Iskra — Kranj, Niko Železniki, Tela — Ljubljana, Telekomunikacije — Pržanj in Tio Lesce. Upravni odbor te poslovne skupnosti je izdelal že pogodbo in pravila združenja ter si zadal naslednji program: ustanovljen je projektični biro, ki bo delal projektivna dela v zvezi z avtomatizacijo, ugotavljal ekonomičnost avtomatizacije in to v signalni tehniki, pri zaščiti oseb in objektov, regulaciji, kontroli, daljinskem upravljanju. To pa predvsem v naslednjih panogah: promet, energetska izvori, tekstilna industrija, kmetijsko-predelovalna industrija, elektroindustrija, metalurgija in papirna industrija. Poslovno združenje »Avtomacija« bo skušalo realizirati rezultate dosedanjih posvetovanj s področja avtomatizacije in naporov za dejansko uvajanje avtomatizacije v posamezna industrijska podjetja, s čimer bi doprineslo svoj delež k izboljšanju življenjskih pogojev delovnega človeka.

Naloga Združenja je, da koordinirano usmerja delo na področju avtomatizacije v vseh podjetjih v združenju s tem, da se dosedanja dejavnost okrepi in da se tako zadovolji zahtevam sodobnega razvoja industrije.

Članov v ljudske knjižnice je 22 tisoč 170, kar pomeni, da je vpisan vsak šesti prebivalec. V študijsko knjižnico v Kranju je vpisanih 600 bralcev, ki so knjižnico obiskali 7.073 krat in si pri tem izposodili 16.349 knjig. Od vseh 84 knjižnic v okraju imajo le tri svoje čitalnice.

Poglejmo še knjižnice in njihove probleme po občinah in krajih. Poglejmo še knjižnice in njihove kar ne zadošča željam vseh bralcev. Isto lahko ugotovimo v občini Bohinj, kjer imajo le 4 knjižnice. V jeseniški občini dela 12 knjižnic. Ljudska knjižnica na Jesenicah ima še podružnice na Hrušici, Blejski Dobravi in Koroški Beli. V okviru jeseniške knjižnice uspešno dela tudi likovni pionirski krožek in tečaj za angleščino. Manjše knjižnice v tej občini (Mojstrana, Dovje, Podkoren, Rateče-Planica, Gozd), ne zadoščejo potrebam bralcev zaradi preniknih sredstev za nabavljanje novih knjig. Tudi prostori niso povsod zadovoljivi.

V kranjski občini je 26 knjižnic ter 2 podružnice. Ljudska knjižnica v Kranju opravlja delo osrednje občinske knjižnice z nasveti vaškim knjižničarjem pri tehničnih delih, pri ureditvi, poslovanju in tudi z odstopanjem raznih knjižnih del. Organizira tudi strokovna predavanja za knjižničarje iz vsega okraja, ki so zelo dobro obiskana. Na območju bivše cerkljanske občine so 4 knjižnice. Njihov knjižnični fond približno zadošča potrebam bralcev.

V občini Radovljica je 12 knjižnic, ki ne dopolnjujejo dovolj knjižnega fonda z novitetami, predvsem pa primanjkuje mladinskih del. Tudi v Skofjeloški občini, kjer imajo 10 knjižnic, knjižni fond ne zadošča. V trziški občini sta samo

2 knjižnici, ki tudi ne zadošča potrebam bralcev. Predvsem velja poudariti, da ima ljudska knjižnica v Trzinu precejšnjo in neprimerne porstove. V občini Železniki dela 12 knjižnic, ki imajo svoje prostore v glavnem v šolah, nekatere pa primerne prostore sploh nimajo (v Češnjici n. pr. na hodniku Zadrudnega doma). Denarna sredstva, s katerimi so v letu 1958 te knjižnice razpolgale, so bila minimalna, saj izkazuje kar 6 knjižnic v vsem letu manjše dohodke od 1000 dinarjev. Zaradi tega je razumljivo, da bralci zaman sprašujejo po novih knjigah.

V občini Ziri je le ena knjižnica. V ljudskih knjižnicah dela 13 strokovno usposobljenih knjižničarjev, ki so v večini amaterji in si dopolnjujejo svoje znanje samo na raznih tečajih in predavanjih. Zaradi vseh teh problemov, ki so pogosto zelo pereči, bi bilo nujno, da bi večje knjižnice v občinah prevzele vlogo občinske knjižnice, kot je to primer v Kranju, in pomagale manjšim vaškim knjižničarjem. Uspešna pomoč vaškim knjižničarjem bi bila tudi potujoča knjižnica, ki naj bi delovala v okviru vsake občinske knjižnice.

Preizkušnja dvigalno vrtiljivih zbiralnikov na »Kletermaxu« na polavtomatiziranem delovnem mestu v Iskri.

KNJIŽNICE

morajo smejeje poseči v proces izobraževanja delovnega človeka

Na zadnji seji Okrajnega ljudskega odbora Kranj, kjer so razpravljali o kulturno-prosvetni dejavnosti v okraju, so med drugim govorili tudi o knjižnicah in čitalnicah in sprejeli priporočilo, da morajo knjižnice in bogat knjižni fond v okraju smejeje poseči v proces izobraževanja delovnega človeka z razširitvijo načina svojega dela iz ozke posredniške naloge na široko področje popularizaciji knjige kot pomembnega elementa vzgoje in izobraževanja. Sklep priporoča občinskim ljudskim odborom, da ustanovijo občinske knjižnice kot proračunske zavode občin povsod, kjer le-teh še ni. Prav tako morajo občinske knjižnice razširiti svojo dejavnost na podeželje s strokovno pomočjo knjižničarjem preko tečajev in obiskov ter s potujočimi knjižnicami. V vseh večjih krajevnih centrih naj se ustanovijo večje pionirske knjižnice z raznimi krožki kot centri za estetsko vzgojo pionirjev. Zaradi izrednega pomanjkanja strokovnega knjižničarskega kadra naj komisije za štipendije pri občinskih ljudskih odborih razpisujejo štipendije za knjižničarsko šolo. Za uspešno delo knjižnic je potrebno zagotoviti primerne prostore in zadostna finančna sredstva za nakup novih knjig. Bogat knjižni fond imajo tudi šolske in učiteljske knjižnice, zato okrajni ljudski odbor naroča Svetu za šolstvo OLO, da pregleda njihovo delo in koriščenje knjižnega fonda ter prouči umestnost prenosa beletristike iz učiteljskih knjižnic v krajevni knjižni fond, šola pa naj izpopolnjuje predvsem pedagoško strokovno knjižnico za učitelstvo ter knjižnice za potrebe šolske mladine. Za potrebe izobraževanja delovnih ljudi je treba razvijati študijske in strokovne knjižnice ter jih povezati z Delavskimi univerzami.

(Iz poročila o stanju in problemih kulturno-prosvetne dejavnosti v okraju, v katerem se podatki nanašajo, žal, v glavnem za leto 1958, povzemamo nekaj podatkov o knjižnicah v okraju.)

V kranjskem okraju je 87 knjižnic, 22 strokovnih knjižnic in ena študijska knjižnica. Od tega je 85

knjižnic javnih, 25 knjižnic pa je dostopnih samo članom oziroma kolektivno.

OBVEŠČEVALEC

MALI OGLASI

Sprejememo vajenca, moškega, za mešano trgovino, takoj ali pozneje. »Krvavec«, Senčur 264

AMD Senčur organizira tečaj za traktoriste. Prijave sprejema »Krvavec«, Senčur

AMD Senčur obvešča vse mopediste, da se vršijo izpiti vsako sredo ob 16. uri v prostornih gostilne »Jama« v Senčurju 271

Dekle, zaposleno v trgovini, s celodnevno odstopnostjo išče v Kranju sobico. Naslov v oglasnem oddelku 292

Učenca ali učenko, zdravo, močno in pošteno iz Kranja ali okolice takoj sprejememo. — Manufaktura-konfekcija »Pri Kranjcu«, Cankarjeva 7, Kranj 296

Prodajam parcelo z odobrenim načrtom enostanovanjske hiše, z vodo in skladiščem na njem. Ponudbe oddati v oglasnem oddelku pod 250.000 299

Prodajam mlado kravo. Britof 68, Kranj 302

Spalnico, skoraj novo, ugodno prodajam zaradi preselitve. Naslov v oglasnem oddelku 303

Prodajam gozd z ajivo v bližini Vasce pri Cerkljah. — Naslov v oglasnem oddelku 304

Prodajam prašiča 140 kilogramov težkega. Zg. Brniki 5, Cerklje 305

Kupim dvosobno stanovanje v Kranju ali okolici ali nedograjeno hišo z zabetonirano kletno ploščo. Naslov v oglasnem oddelku 306

V najem dam kovaško delavnico z vsem orodjem, vodovodom in stroji, priključenimi na električni pogon. — Vse po dogovoru. Ivana Zalokar, Dovje 40, p. Mojstrana 307

Sprejememo takoj v službo kuhinjsko pomočnico za Dom na Kravcu. Planinsko društvo, Kranj 308

Izgubila sem denarnico v slaščičarni v Kranju ali pri »Gorenjcu«. Poštenega najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na naslov: Marija Markič, Strahinj 70, Naklo, 309

Grem pomagati po službi 3 do 4 ure popoldan v administracijo. Ponudbe poslati v ogl. oddelek pod »Takoje«. 310

Trgovsko pomočnico, mlajšo, sprejmemo takoj ali po dogovoru. Poslovalnica »Peko«, Titov trg št. 13. 311

Prodajam 2 prašiča težka po 180 do 200 kg. Zalog 49, Cerklje. 312

Prodajam 200 kg težko svinjo. Naslov v oglasnem oddelku. 313

Ugodno prodajam travnik v bližini postaje Globoko (Mišače). Eventualno dam košnjo v najem. Informacije lahko pisemne dobite pri Andreju Bohinc, Ljubljana, Rimska 25. 314

Prodajam kravo, ki bo v dveh tednih prvič teletila. Senično št. 15, Križe. 315

Prodajam »Vespo« z vetrobranom po ugodni ceni zaradi vojaščine. Naslov v oglasnem oddelku 316

Prodajam 2 prašiča po 60 kg težka in 3 male pujske po 7 tednov stare. Ljubno 76, Podnart. 317

Prodajam sadno prešo. Naslov v oglasnem oddelku. 318

Kupim elektromotor 4 do 6 konjskih moči in prodajam debelega prašiča 140 kg težkega. — Kupim 4 gume 16 krat 550. — Zalog 31 pri Cerkljah. 319

Prodajam ali zamenjam kravo 6 mesecev brejo za drugo po teletu. Prodajam voz s peresi (fedri). Sp. Brniki 4, Cerklje. 320

Dne 24. januarja od 9. do 9.45 ure sem izgubil uro od Zg. Brnikov do Cerklj. Poštenega najditelja naprošam, naj jo odda proti nagradi pri Janezu Erzar, Zg. Brniki pri Cerkljah. — 321

Zahvaljujemo se vsem predavateljem za predavanja, članom izpitne komisije za vloženi trud in tovarni Iskra Kranj za denarno pomoč. Tečajniki Kv. 323

Pridno dekle išče službo in stanovanje. Naslov v oglasnem oddelku. 324

Oddam opremljeno sobo z lastnim vvhodom dvema upokojencema ali kakim osebi, ki je zaposlena. Ostalo ustmeno. — Naslov v oglasnem oddelku. 293

Zaposlenemu dekletu, ki se razume na gospodinjstva dela, nudim stanovanje. Vili Recek, Polica, Gramoznica 4, p. Naklo. 325

OBJAVE

RAZPIS

Komisija za nastavljanje in odpušcanje delavcev in nameščencev pri Zavodu za zaposlovanje invalidnih in drugih oseb v Kranju

razpisuje:

1. delovno mesto za vodja ekspedita, pogoj: trgovski pomočnik manufakture, ali špece-rijske stroke;
2. delovno mesto blagovnega knjigovodje, pogoj: srednja Ekonomska šola ali 3-letna praksa v tej stroki;

3. delovno mesto za pisarniško moč za obračunavanje osebnih dohodkov, pogoj: Ekonomska šola ali 3-letna praksa v tej stroki.

OBJAVA

Izplačilo zavarovalnice
Državni zavarovalni zavod nas je obvestil, da je izplačal Francetu Šveglju, Goriče 14, Golnik, zavarovalnino za 46,2 odstotka trajne invalidnosti 12 tisoč 936 dinarjev.

Uprava Glasu Gorenjske

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: 27., 28. in 29. januarja ob 16., 18. in 20. uri premiera angl. barv. vstavišona filma »... KER VETER NE ZNA BRATI«. — Igrajo: Birk Bogarde, Yoko Tani.

»SVOBODA«, Stražišče: 27. januarja ob 17.30 in 19.30 uri sovj. film »LETIJO ZERJAVI« — film je dobil I. nagrado na filmskem festivalu v Cannesu.

»TRIGLAV«, Primskovo: 28. januarja ob 19. uri sovj. film »LETIJO ZERJAVI« — film je dobil I. nagrado na filmskem festivalu v Cannesu.

»RADIO«, Jesenice: 27. do 29. januarja amer. barv. film »KOMU ZVONI«.

»PLAVZ«, Jesenice: 28. in 29. januarja amer. barv. film »TRIGLAV DO ODLIČITVE«.

Bled: 29. januarja ob 20. uri italijanski barvni cinemaskopski film »HERKULES«.

Radovljica: 28. in 29. januarja ob 19.30 uri amer. barv. vstav. film »KOMU ZVONI«.

»SORA«, Škofja Loka: 29. januarja franc. nemška koprodukcija »POT V RAJ«.

Domžale: 27. in 28. januarja barv. ruski film »SNEŽNA KRALJICA«. 29. januarja jugosl. barvni cinem. film »NEVIHTA« — (3 ure) — predstave v sredo in četrtek ob 18. in 21. uri.

Duplica pri Kamniku: 27. in 28. januarja amer. film »MATA HARI«. Predstavi v sredo in četrtek ob 19. uri.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KLANJ

Četrtek, 28. januarja ob 16. in 19. uri — Lutowski: DEŽURNA SLUŽBA. Gostovanje v Cerkljah.

RADIO LJUBLJANA

CETRTEK, 28. JANUARJA
8.40 Poje zbor Slovenske filharmonije p. v. Rada Simončiča; 9.25 S popevkami po svetu; 10.10 Iz hrvatske simfonične glasbe; 11.30 Oddaja za cibabane; 12.15 Kmetij-

ski nasveti — Ivan Mekino: Tržna proizvodnja družbenih posestev; 12.25 Drugo dejanje Donizettijeve opere Don Pasquale; 13.30 Po naših hribeh in dolinah; 14.25 Šport in športniki; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Ob 150-letnici rojstva F. Chopina — IV. oddaja; 16.45 Franz Liszt: Preludiji; 17.30 Na lepi modri Donavi; 18.00 Turistična oddaja; 18.15 Spoznavajmo naše umetnike — XV. oddaja; 18.45 Radijska univerza — dr. Metod Mikuz: Razvoj antisemitizma — II.; 20.00 Četrtno večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Sodobna sovjetska lirika.

PETEK, 29. JANUARJA

8.05 Jutranje glasbeno popotovanje; 9.00 Naš podlistek — dr. Niko Zupančič: Spomini na slikarja Ažbeta — II.; 9.20 Zabavni orkester Werner Müller; 10.10 Uvertura in dva prizora iz Rossinijeve opere Grof Ory; 11.30 Družina in dom; 12.15 Radijska kmečka univerza — ing. Zvone Miklič: Vrstvo rastlin s sodobnimi stroji in sredstvi; 12.25 Napevi Latinske Amerike; 13.30 Melodije Johanna Straussa v virtuozijskih priredbah za klavir; 14.25 Za solarje — Alfred Prugel: Scottova poslednja pot; 15.40 Iz svetovne književnosti — Prix Femina; 16.00 Petkov koncert ob štirih; 17.10 Razgovor z volivci; 17.40 Poje Obrtniški moški zbor »Enakost« iz Kranja p. v. Viktorja Fabianija; 18.00 Človek in zdravje; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.00 Armando Trovajoli: Nočni preludij.

Zadnji športni rezultati

- 17-letni avstralski plavalec John Konrads je zboljšal svetovni rekord na 220 yardov v prostem slogu na čas 2:01,9.
- V drugem srečanju za kopenski pokal epskih pravok. je prvak Poljske Polonia premagal Panterit iz Helsinkov s 96:78.
- Reprezentant Stanko Lorgjer in Roman Lešek se bosta v nedeljo udeležila velikega mednarodnega lahkoatletskega mitinga v Dortmundu.
- 16-letna zmagovalka mednarodnega tekmovanja v alpskih disciplinah v Kitzbühlu Heckerjeva je zasedla prvo mesto v slalomu in alpski kombinaciji na prvenstvu Avstrije.
- V Ljubljano je prispel v ponedeljek, 25. januarja zvezni kapetan za namizni tenis tovariš Zlatko Weiler, ki bo v Sloveniji ostal več dni.

POŽARI

Preteklo soboto okoli 13. ure je začel goret dvojni kozolec v Hrastju, last Ivana Kamnarja. S kozolcem vred je zgorelo okoli 3000 kg sena, 1000 kg strelje, voz, kosilnica in nekaj desk. Škode je približno 500.000 din. Požar je nastal zaradi neprevidnosti otrok. Le-ti so hoteli napolniti vložek za peč na žaganje. Vroč obroč so postavili na žaganje. Takoj je začelo tleti in ogenj se je hitro razširil.

Kronika teh dni

Lep uspeh je v Rovih pri Radomljah dosegla uprizoritev igre »Njena žrtev«, ki jo je napisala Milka Terček-Petermel, režiral pa šolski upravitelj Nace Vodnik. Posebno se je odlikovala z dobro igro Marinka Kočarjeva v glavni vlogi. Svoboda iz Rov bo z dobro nastudirano igro gostovala tudi po odrih v domačinskem okolju.

Maturanti kamniške gimnazije so s Pugetovo veseloigro »Srečni dnevi« gostovali v Trzinu, v Komendi in na Viru. Povsod so dosegli lep uspeh. V nedeljo popoldne bodo gostovali v Jaršah.

Na Viru pri Domžalah so ustanovili kino podjetje, ki bo v prosvetni dvorani pričelo s predvajanjem filmov. Otvoritev naj bi bila 1. maja. Prosvetna dvorana na Viru je največja v kamniškem okolju, saj ima 720 sedežev. Dom še ni popolnoma dograjen. Do zime bodo uredili centralno kurjavo, kopalnice z 8 prhami in dvemi kadmni, točilnico, trgovino in druge prostore.

Občni zbor mestne organizacije Rdečega križa v Kamniku je bil lepo obiskan. Zlasti mnogo je bilo ženske mladine, ki se izobražuje na tečajih za prvo pomoč. Mladina se ni branila kandidatur v odbor, ki bo pomlajen nadaljeval svoje delo.

Osnovna organizacija SZDL v Stranjah pri Kamniku je organizirala delovno akcijo v vasi Stolnik, kjer je nevaren zemeljski plaz ogrožal hišo posestnika Slebija. Posledica: 121 novih članov je vstopilo v SZDL.

V ponedeljek, 18. januarja je bila v Kranjski gori letna konferenca ZKS. Iz poročila je bilo razvidno, da je organizacija v preteklem letu izvršila svoje naloge in se organizacijsko utrdila. Čutili pa je potrebo, da se številne funkcije enakomernje razdele na člane ZK in državljane, ki so pripravljeni

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

Poročilo o zrebanju 2. kola, ki je bilo večeraj v Beogradu

Srečke s končnicami	so zadele dobitke
0	300
06890	50.300
07120	60.300
45900	30.300
59650	30.300
71280	30.300
96780	100.300
006600	200.300
335530	1.000.300
479000	300.300

11	600
21	400
81	400
171	4.000
471	4.000
48821	100.400
57991	80.000
75341	100.000
93471	64.000
558731	300.000

02	400
07722	30.000
36472	80.000
41242	30.000
96872	50.000

sodelovati pri naši socialistični graditvi.

V torek, 19. januarja je bil na Dovjem sestanek članov SZDL. Poslušali so razlogo predpisov o stanovanjski reformi ter o zavarovanju kmečkih delavcev.

V prosvetnem domu Svobode Senčur je osnovna organizacija Zveze borcev preteklo soboto in nedeljo uprizorila dramo v 4 dejanjih »Stari in mladi«. Številni obiskovalci so bili z igro zelo zadovoljni. Zasluga za to gre predvsem nekaterim glavnim igralcem in pa režiserju tov. Pipanu. Čisti dobiček je organizacija Zveze borcev namenila obnovitvi spomenika padlim borcem. Z igro bodo gostovali še v zdravilišču na Golniku in v nekaterih okoliških vaseh.

Pretekli teden je bil na Golniku občni zbor rokometashev.

Konec preteklega tedna je bil v Naklem sestanek aktivna mladih združnikov, na katerem so izvolili novega predsednika in se pogovorili o delu v letošnjem letu. Sklenili so tudi, da se bodo vključili v enoletno akcijo mladih združnikov in prirodoslovcev Jugoslavije.

Pred dnevi je bil občni zbor Nogometnega kluba v Bohinju. Razpravljali so o delu kluba in odklonili predlagano likvidacijo. Razprava je bila usmerjena zlasti v izboljšanje dela in odстранjevanje nekaterih negativnih pojavov, ki so v preteklosti onemogočali delo organizacije. Sklenili so, da bodo v klub ponovno vključili pionirje in z njimi pričeli načrtno vaditi. Prav tako bodo k sodelovanju pritegnili starejše mladince, ki so zaradi »suvažanja« tujih tekmovalcev v preteklosti stali ob strani.

Po novem letu se je na »Glas Gorenjske«, ki izhaja trikrat na teden, naročilo že preko 800 novih naročnikov.

Na Gorenjskem izhaja 6 tvariških časopisov in revij. V največji nakladi (7400 izvodov) izhaja revija »ZELEZAR«. Časopis »ZELEZAR« izhaja v nakladi 7300 izvodov. Po nakladi mu sledi revija »ISKRA« (4300 izvodov), nato časopis »Tiskarica« (2200 izvodov), »Planika« (1900 izvodov) in revija Sava — doslej je izšla samo ena številka — v nakladi 1300 izvodov. »Tržiški vestnik« izhaja v nakladi 1200 izvodov.

NEZGODE

- B.K. iz Kranja se je pri smučanju zaletela v skalo in ranila v levo nogo.
- K.B. iz Zg. Besnice se je močno opekla s kromom po vsem telesu. Prepeljan je bil v bolnišnico.
- N.G. iz Kranja se je pri sankanju zaletela v zid in si prebila čelo.
- D.S. je padla po stopnicah in si zlomila desni skočni sklep.
- P.S. iz Senčurja si je pri padcu poškodoval desni kolek.

Kulturne novice

V Beogradu je bil od 18. do 24. januarja seminar za filmsko izobraževanje mladine, ki ga je organizirala Zvezna komisija »Film in otrok«. Na seminarju so razpravljali o možnostih širšega izkoriščanja filma pri šolskem pouku. Podobne seminarje bodo v kratkem organizirali v vseh republiških središčih.

V Ostravi na Češkem so odprli razstavo jugoslovanskih likovnih umetnikov - primitivistov, ki pripadajo hlebinski šoli.

V Bukarešti bo od 15. do 30. septembra letos tradicionalni mednarodni festival lutkovnih marionetnih gledališč, istočasno pa bo tam tudi mednarodni festival filmskih risank.

Zveza otroških gledališč Vojvodine je sklenila, da bodo prihodnje »Majske igre« odslej stalno v Bečeju.

Varšavski dnevniki poročajo o uspehi razstavi jugoslovanskega kiparja Momčila Krkovića, ki te dni razstavlja v Varšavi.

Matica srbska v Novem Sadu je pred nedavnim sporočila, da je prejel Zmajev nagrado za leto 1959 književnik Oskar Davičo. Nagrado v znesku 300.000 din je književnik prejel za zbirko pesmi »Višnja za zidom«, »Pesmi«, »Zrenjanina«, »Tropi« in »Kairo«. Nagrada bodo pesniku izročili na svečani seji Matice srbske danes, 27. januarja, ko bodo hkrati proslavili tudi 134-letnico ustanovitve te najstarejše kulturne institucije v naši dražji.

27. februarja bo ob 20.30

VII. AKADEMSKI PLES

v avli OLO Kranj

UPRAVA PODJETJA »PEKARNE« KLANJ

RAZPISUJE MESTO BLAGOVNEGA KNJIGOVODJA

Pogoj:

Potrebno kvalifikacijo z najmanj dve leti prakse v blagovnem knjigovodstvu ali podobno v gospodarskih organizacijah. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Pisemne ponudbe sprejema uprava podjetja »Pekarne« Kranj do 5. februarja 1960 z kratkim življenjepisom in opisom dosedanje zaposlitve.

Tržičani in okoličani

»Glas Gorenjske« otvarja s ponedeljkom, 25. januarja svojo podružnico tudi v Tržiču, in sicer v prostorih Turističnega društva, Cesta JLA 3, telefon šte. 255. Podružnica bo odprta vsak dan od 9. do 12. ure.

V podružnici lahko naročite »GLAS GORENJSKE«, javljate spremembo naslova, plačujete naročnino, oddajate male oglase, dobite informacije o malih oglasih, naročate druge objave v listu in oddajate vsa mnenja in pripombe k pisanju lista.

Uprava »Glasi Gorenjske«

POHITITE Z NAROČILNI

ZREBANJE KONEC FEBRUARJA.

Od 1. januarja dalje izhaja »Glas Gorenjske« vsak drugi dan — v ponedeljek, sredo in soboto. Če vplačate zanj vsaj 300 dinarjev naročnino, boste lahko sodelovali na velikem tradicionalnem nagradnem zrebanju, ki bo konec februarja na Jesenicah. Če pa plačate celoletno naročnino (900 din), boste pri zrebanju sodelovali s tremi glasovi. Vrednost nagrad znaša preko pol milijona dinarjev.

»Glas Gorenjske« Vas po Novem letu trikrat tedensko seznanja z vsemi najvažnejšimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi dogodki doma in v svetu. Zato naj ta list postane tudi Vaš prijatelj in svetovalec.

NAROČAJTE IN BERITE »GLAS GORENJSKE«!

98	800
47018	30.000
74828	80.000
87008	80.000
89198	50.800

19	400
29	400
59	2.000
79	400
599	6.000
989	6.000
29929	30.400
33809	50.000
49859	102.000

Jožica Križaj, Franc Frantar in Slavica Vojvodič

Komunisti tovarne „Veriga“ in „Niko“ na konferencah

Največ govora o proizvodnih problemih

V nedeljo je bila letna konferenca organizacije Zveze komunistov v tovarni »Veriga« v Lescah. Po poročilu so komunisti živahno razpravljali o nekaterih problemih podjetja in o nalogah komunistov

pri izpolnjevanju letošnjega družbenega načrta.

V sklepkih ki so jih sprejeli, komunisti poudarjajo, da je treba letos dopolniti in izdelati sistem nagradnega sistema po enoti proizvoda po posameznih ekonomskih enotah oziroma oddelkih v tovarni. To bo lahko znatno prispevalo k povečanju delovne storilnosti v podjetju in s tem tudi izpolnjevanju proizvodnega načrta. Sindikalna organizacija naj nudi skupno z upravo podjetja več pomoči kulturno-prosvetnim in vzgojnimi organizacijam. Za gradnjo stanovanj in drugih objektov družbenega standarda je treba letos zagotoviti več sredstev. Uprava podjetja skupno z občinskimi organi naj skuša najti možnost za ustanovitev servisne delavnice v Lescah. Občina naj bi preskrbela prostor, podjetje pa naj bi zagotovilo potrebno opremo. Za izvrševanje teh in drugih nalog, kot so poudarili na konferenci, se morajo komunisti zavzemati preko sindikalne organizacije, preko samoupravnih organov in uprave podjetja ter doseči potrebno enotnost. — Na konferenci so nadalje sklenili, da bo treba letos bolj skrbeti za ideološko vzgojo članov in za sprejemanja mladih delavcev v vrste komunistov.

ativ določene izkušnje in zagotovila za ekonomski uspeh. Obenem so poudarjali da mora vodstvo organizacije ZK stalno pomagati sindikalni in mladinski organizaciji. Na konferenci sta bila tudi predsednik občine Zelezniki tovariš Anton Golja in sekretar občinskega komiteja ZK Franc Ceferin. — I. c.

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V ŠK. LOKI

Na redni seji Občinskega ljudskega odbora v Škofji Loki so razpravljali o važnih gospodarskih problemih. Precej so govorili o športnih objektih in ugotovili, da občinski štab, ki je zbiral denarna sredstva za te objekte, ni v celoti izpolnil svoje naloge. Referent za telesno vzgojo je poudaril, da so vsa športna društva premalo množična in da bi športne organizacije vsekakor morale imeti več denarnih sredstev, da bi lahko uspešno delovale. V vsej občini obstajajo le tri telovadnice in štiri igrišča, medtem ko je 14 šol. Sklenili so, da bodo pričeli z ureditvijo igrišč pri vseh šolah. Tudi pionirskim knjižnicam bodo morali posvečati več pozornosti. Vsako leto bo občina opremila eno učilnico z novo šolsko opremo. Ostala učila za šole pa bo nabavljala ob. ljudski odbor. Občina bo vložila tudi več denarnih sredstev za strokovne šole in ustanove. Sedanji Dijaški dom v Škofji Loki ne zadošča potrebam, zato ga bodo morali povečati ali pa zidati novega.

Ker primanjkuje telesno vzgojnega kadra, bo občina študentirala več ljudi te stroke. V kratkem bodo na Trati pričeli z gradnjo javnih garaž za motorna vozila. Najeli bodo posojilo v vrednosti 27 milijonov dinarjev.

V. R.

Telegrami

BEograd — Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal poslanico drugi vseafriški narodni konferenci v Tunisu, ki se je udeležuje tudi jugoslovanska liga za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov po svojem predstavniku v svojstvu opazovalca.

TUNIS — Delegati vseh afriških dežel so se zbrali na drugi vseafriški konferenci, kjer so obsodili namero francoske vlade, da opravlja v Sahari atomske poskuse. Predvsem so poudarili na tej konferenci neodvisnost in enotnost afriških narodov.

BEograd — V Beogradu so se začela pogajanja med vladnima delegacijama demokratične republike Nemčije in FLRJ zaradi sklenitve sporazuma o letalskem prometu med obema državama.

BEograd — Ob 10-letnici nacionalnega dne Indije je predsednik republike tov. Josip Broz-Tito poslal predsedniku indijske republike Radžendri Prasadu brzojavko. Prav tako je poslal državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović predsedniku vlade in zunanjemu ministru Indije Nehruju brzojavko, v kateri mu izražajo čestitice ob indijskem narodnem prazniku 10-letnici Dneva republike.

PARIZ — V Alžiru že več dni trajajo hudi nemiri. V nedeljo, 24. januarja je bilo med nekaj minutnim prelivanju krvi, ki so ga izžvali, kakor so ugotovili kasneje, prvi streli z balkona poslopja alžirskih kreditne družbe, v katerem so bili organizatorji demonstracij, ubitih 21 ljudi: 11 vojakov in 10 demonstrantov. Ranjenih pa je bilo 153: 91 vojakov in 62 demonstrantov. — Ti nemiri so med drugim posledica odstavitve generala Massuja z njegovega položaja v Alžiru. Alžirski ekstremisti zahtevajo, da general De Gaulle prekliče odstavitev in da se istočasno javno izreče, da Alžir pripada Franciji ter s tem tako zanika svoj predlog o priznanju do samoodločbe alžirskemu narodu. Dosedanji dogodki kažejo, da alžirski ekstremisti ne morejo računati na tako podporo kot lani 13. maja, ko so povzročili padec IV. republike. Francoska vlada je imela te dni sejo in je ostala pri svojih predlogih v pogledu Alžira. Predsednik vlade Debré je odpotoval v Alžir. Uradni francoski krogi pa nočejo potrditi niti zanikati vesti ali bo general De Gaulle 5. februarja obiskal Alžir, kakor je bilo to prvotno objavljeno.

KAIRO — V Kairu so v ponedeljek, 25. januarja pričeli pričeli razgovori med zahodnonemškimi ministrom za gospodarstvo Erhardom in delegacijo ZAR. Na pogajanjih, ki jim v Kairu pripisujejo poseben pomen, naj bi dosegli sporazum o zahodnonemškem posojilu združeni arabski republik in o sodelovanju Zahodne Nemčije v industrijski graditvi ZAR.

MLADINSKI SEMINARJI v Dijaškem domu v Kranju

Občinski komite LMS Kranj je v letošnjih semestrskih počitnicah organiziral v Dijaškem domu v Kranju vrsto tridnevni seminarjev za aktivne LM na osemletkah in srednjih šolah. 24. januarja seminar za vodstva vaških aktivov, danes (27. januarja) bodo prišli v Dijaški dom vodilni mladinski funkcionarji tovarniških aktivov, od 30. januarja do 2. februarja pa bo skupni seminar za klube mladih proizvajalcev in aktivne mladih zadržnikov. Nekatere teme — (tehniko vodenja sestankov, gospodarski razvoj občine, naloge Ljudske mladine, posvetovanje s pristojno komisijo ObK LMS) so skupne za vse seminariste, medtem ko so druge teme specifične za posamezne seminarje (šolska reforma in o socialistični morali za šole, podjetje in komunizem v družbeni skupnosti in delavsko samoupravljanje za tovarniška vodstva, vloga združnih svetov za aktivne mladih zadržnikov itd.). Predavanja na vsakem seminarju so kombinirana z delom po skupinah, kjer med drugim vsi predelajo temo »Dosedanje delo mladinskega aktivna in program nadaljnjega dela«.

Trem udeležencem seminarja za vodstva vaških aktivov smo najprej zastavili skupno vprašanje, če so s seminarjem zadovoljni in ali menijo, da je seminar koristen. Na vprašanje so nam vsi odgovorili pozitivno.

»Kateri so vaši najbolj pereči problemi in katere uspehe ste v zadnjem času predvsem dosegli?« smo vprašali predsednika mladinskega komiteja Cerklje, Franca Frantarja.

»Predvsem si prizadevamo v mladinsko organizacijo vključiti čimveč mladine. S prostovoljnimi prispevki mladincev smo kupili električni magnetofon, organizirali zabavne večere in na podlagi tega sprejeli na novo 24 mladincev in mladink. Največ težav pa imamo s prostorom. Gostujemo v dvorani Zadržnega doma, kjer pa ni vedno prostora. Ena pomembnih nalog mladinske organizacije je tudi skrb za lepši izgled vasi, popravilo kanalizacije itd.«

Jožica Križaj, sekretar mladinskega aktivna v Naklem, nam je prav tako povedala, da je njihova prva naloga, sprejeti

vso mladino v mladinsko organizacijo, razen tega pa bodo skušali z zabavnim življenjem poživiti ostalo delo.

Slavica Vojvodič je tehnični sekretar krajevnega mladinskega aktivna v Besnici, zaposlena pa je kot knjigovodkinja v Kmetijski zadrugi v Besnici. Zato smo ji zastavili vprašanje, kako so v Besnici uveljavljajo mladi zadržniki.

»Imamo kmetijsko šolo, za katero je veliko zanimanje med kmečko mladino. Trajala bo dve leti. Precej mladih aktivno dela tudi v zadržnem svetu.«

»In kateri so najpomembnejši uspehi vašega mladinskega aktivna?«

»Delamo po programu, ki smo ga sprejeli na občnem zboru. Veliko pozornost posvečamo predvsem ideološko-političnemu delu (predelujemo gradivo VII. kongresa ZKJ), pa tudi družbenemu življenju in organizacijsko-kadrovskim vprašanjem. Kot najboljši vaški mladinski aktiv v občini smo ob zaključku tekmovanja ob 40-letnici KPJ in SKOJ dobili za nagrado radijski sprejemnik. Poudarim naj še to, da je bil naš krajevni komite »udi ustanovitelj telovadnega društva Partizanov.«

DA SE NE PONOVI STARO V TOVARNI »NIKO«

Na konferenci v tovarni Niko v Zeleznikih, ki je bila tudi v nedeljo, 24. januarja, so komunisti precej govorili o nekaterih slabostih starega upravnega vodstva. Poudarjali so, da je treba posledice nekaterih napak pogumno odpravljati. Prav te izkušnje so bile povod, da so komunisti večinoma razpravljali o posameznih problemih proizvodnje v podjetju. Kar zadeva proizvodnjo so menili, naj bi se usmerjali k izdelavi tistih izdelkov, za katere že ima kolek-

Bled na ledu

Minula nedelja na Bledu je bila v letošnji sezoni pravzaprav šele prva, za katero lahko rečemo, da je zimski vrvež zlasti na jezerski ledeni plošči zaživel v polnem razmahu. Menda so bili prav redki, ki so ta dan ostali doma. Staro in mlado se je že v zgodnjih dopoldanskih urah zbiralo na jezeru: kegljači, drsalci, motoristi, sankarji, gledalci so domala ves dan križarili in se sprehajali po zamrznjeni gladini jezera. Ceravno je bilo ves dan precej toplo in sončno vreme in tudi že nekaj dni prej ni bilo občutiti posebnega mraza, je bil jezerski led dovolj trden, da je lahko vzdrži.

Poleg številnih domačinov, ki so v nedeljo le predstavljali večino na jezeru, je obiskalo ta dan Bled tudi precej nedeljskih gostov iz drugih krajev. Tudi število večdnevniških obiskovalcev se je povečalo. Dasiravno nekoliko pozno, se je zimska sezona na Bledu le pričela. —jb

Med delom na seminarju

ŠTIPENDIJE IN NAGRADE STANETA ZAGARJA

Na prvi seji Sveta za šolstvo pri OLO Kranj, ki je sklicana za sredo, 27. januarja, bodo razpravljali tudi o pravilniku Zagorjevih študentskih in nagrad. Po učitelju, narodnemu heroju Stanetu Zagarju, bodo, kot predvideva predlog, vsako leto razpisali 9 študentskih in nagrad od 8000 do 15.000 din mesečno za študij na srednjih, višjih in visokih pedagoških šolah. — Hkrati je predvidena vsakoletna razdelitev »Zagorjevih nagrad« šestim najzaslužnejšim prosvetnim delavcem v skupnem znesku 460.000 dinarjev.

Isaac Asimov
28

Feklene kletke

Ko sta stopila iz kuhinje, je Baley hitro stopil naprej, toda ne prehitro. Vsak trenutek je pričakoval, da bo nekdo vzkliknil: »Robot, robot.« Prvi koraki so bili najbolj nevarni. Štel je korake, dokler ni občutil, kako se mu pod nogami pomika prvi trak za pospeševanje.

Postal je, toda samo toliko, da je R. Daneel dospel do njega. »Ali nas še vedno spremljajo, Daneel?« je šepetajoče vprašal Baley.

»Da. Prav sedaj se nama približujejo.«

»Ne bodo dolgo,« je prepričevalno dejal Baley. Pogledal je na trakove, ki so bili na obeh straneh, medtem ko je breme ljudskih teles brzelo vse bolj in bolj. Vsak dan je občutil trakove pod nogami, večkrat na dan. V njem se je porodilo staro razburjenje in dihanje se je pospešilo.

Popolnoma je pozabil, da je nekoč pri tej igri ujel Bena. Govoril mu je neskončno dolgo in mu zapretil, da ga prepusti policijskemu nadzoru.

Lahno in z velikimi koraki je odšel preko trakov. Močno se je nagnil naprej, da bi bil kos pospešku brzine. Mimo njega je pridrvel lokalni vlak. Za trenutek je pomislil, da bi se povzpел, potem pa je nenadoma začel zmanjševati brzino, istočasno pa se je prebijal skozi množico ljudi levo in desno. Na trakovih, ki so tekli počasneje, je bilo veliko več ljudi.

Ustavil se je in dovolil, da ga je nosil trak, ki je drvel naprej samo s petnajst milijami na uro.

»Koliko jih je še za nama, Daneel?«

»Samo še eden, Elijah.« Robot je stal popolnoma miren poleg njega in normalno dihal.

»Nekoč je najbrže dobro tekel, toda tudi ta ne bo dolgo z nama.«

Poln samozaupanja se je spomnil že pozabljenih trikov iz mladih let. »To imenujejo korak v stran,« je rekel R. Daneelu s tihim glasom.

Stopal je z dolgimi koraki, toda gibal se je na enem in istem traku. Pri tem je pazil, da se ne bi zaletaval v druge potnike.

Hodil je enakomerno, medtem ko se je neprestano približeval robu traka. Gibanje njegove glave pa je postajalo prav hipnotično zaradi neizpremenjene brzine. Potem se je, ne da bi izpremenil korak, pomaknil nekoliko v stran in že je bil na sosednem traku. Mišice na nogah so ga zabozele, ko je uspel obdržati ravnotežje.

Prerinil se je skozi množico in že je bil na traku, ki je drvel z 45 milj na uro.

»Kako je sedaj, Daneel?« je vprašal.

»Še vedno je z nama,« je slišal miren odgovor.

Baley je stisnil ustnice. Nič drugega mu ni preostalo, kakor da uporabi vlake. Toda to je zahtevalo veliko izvežbanost, veliko večjo izvežbanost, kakršno je on posedoval.

Hitro se je ogledoval. Kje so bili sedaj? Pravkar so pustili za seboj ulico B-22d. Prečnil je položaj in takoj krenil. Tekel je po trakovih in gladko ter enakomerno skočil na platformo lokalnega vlaka.

Brezizrazni obrazi potnikov so v dolgočasju vsakodnevnih potovanj nenadoma dobili užaljeni izraz, ko sta se Baley in R. Daneel povzpela ter začela riniti na drugo stran.

»Kaj je to, sedaj?« je piskajoče vzkliknila neka žena, ki je lovila svoj klobuk.

»Oprostite,« je rekel Baley.

Prerinil se je med tistimi, ki so stali in skočil na drugi strani. V zadnjem trenutku, ga je neki, divje razburjeni potnik, sunil v hrbet. Začel je padati.

Obupno je poskušal obdržati ravnotežje. Vrglo ga je preko roba premičnega traku in nenadna sprememba brzine ga je zrušila na kolena in potem vrgla v stran.

Nenadoma mu je pred očmi vstala panična vizija o tem, kako se ljudje zaletujejo vanj, odbijajo, kako se neprestano širi zmeda na trakovih in kako bo nastal zaradi tega znani zastoj na trakovih, ki bo napolnil bolnice z ljudmi, ki bodo imeli zlomljene roke in noge. Tod obdržala ga je roka R. Daneela. Baley je nenadoma čutil, kako ga nekaj dviga, kar je bilo veliko močnejše, kakor običajna človeška moč.

»Hvala lepa,« je ves zadihnan rekel Baley, ker ni bilo časa, da bi še kaj povedal.

Začel se je spuščati navzdol po trakovih, na poseben, kompliciran način, tako da bi se srečala z ekspresom na križišču. Kmalu sta bila na ekspresu.

»Ali je še vedno z nama, Daneel?«

»Nikogar ni, Elijah.«

»Dobro. Ti bi bil odlični tekmovalci na trakovih, Daneel! — hop, sedaj!«

Zopet sta vstopila na lokalni vlak in na drugi strani izstopila ter se peljala s premičnimi trakovi do nekega vhoda, ki je bil precej velik in samo za službene osebe. Stražar je vstal. Baley je pokazal legitimacijo. »Službeni opravke.«

Vstopila sta.

»Energetska centrala,« je rekel Baley. »Tako bova popolnoma zabilasla sled.«

Baley je že večkrat obiskal take in podobne centrale, tudi v tej je bil. Čeprav je centralo poznal, se vseeno ni mogel otrešiti neprijetnega strahospoštovanja. Ta občutek je bil tem močnejši, ker je mislil na to, da je bil nekoč njegov oče na zelo visokem položaju v vodstvu ene izmed takih central. Da takrat, predno se je...

Obkrožal ga je šum ogromnih generatorjev, ki so bili skriti v glavni dvorani centrale; rezka ostrina ozona v zraku in molčeča pretnja rdečih linij, ki so označevale meje, preko katerih ni smel nihče stopiti, ne da bi imel zaščitno obleko.

Nekje v tej centrali (Baley tega točno ni vedel) so vsak dan uporabili okoli pol kilograma radioaktivnega materiala. Kot produkt radioaktivnosti je nastal takoimenovani »vroči pepel«, ki so ga z zračnim pritiskom potiskali skozi svinčene cevi proti »smetiščem« v Oceanu. Le-ta so bila oddaljena od central 10 milj in položena na dno Oceana. Baley se je velikokrat vprašal, kaj se bo zgodilo takrat, ko bodo te podmorske jame polne.

S precejšnjo grobstvo je rekel R. Daneel: »Pazi na rdeče linije.« Toda istočasno se je spomnil, da je R. Daneel robot in dodal: »Toda tebi je to verjetno vseeno.«

»Ali je tu nevarnost radioaktivnosti?« je vprašal Daneel.

»Da.«

»Potem mi je to nevarno. Radiacija gama žarkov uničuje občutljivo konstrukcijo pozitrskih možgan.«

»Mar misliš reči, da bi te to ubilo.«

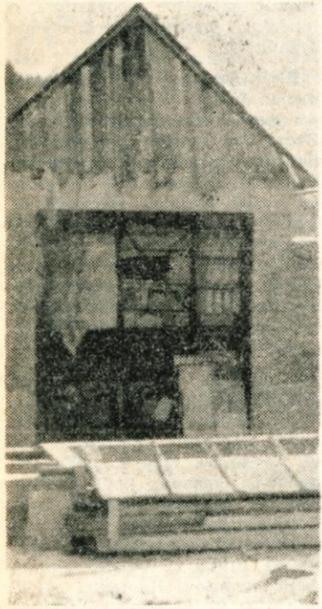
Vsekakor bi potreboval nove pozitrskie možgane. Ker pa ne more biti dvojje enakih pozitrskih možgan, bi bil takorekoč nova oseba. Daneel s katerim ti govoriš, bi bil na neki način mrtev.

Baley ga je smiljivo pogledal. »Tega nisem vedel. — Tukaj.«

Življenje v vasi s tremi klanci

Na Hrušici pri Jesenicah se vztrajno spoprijemajo s problemi

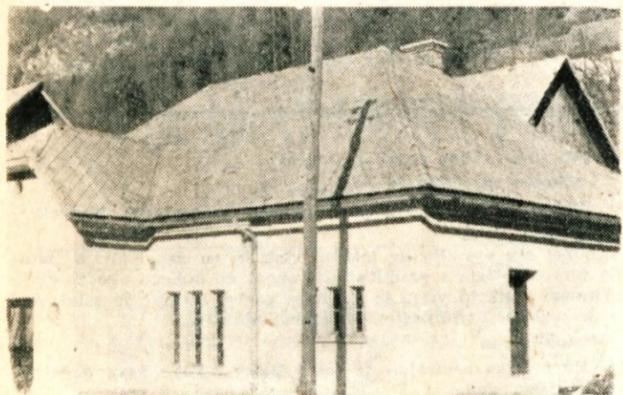
Med Jesenicami in Mojstrano je na pobočju Karavanek med tremi klanci razpeta Hrušica. Se do nedavnega so dan za dnem, uro za uro sopihale skozi vas lokomotive s težkimi transporti proti vходу v karavanški predor, iz katerega se je potem še ure dolgo valil gost, črn dim, se vsedal na vas ali pa se izgubljal v dolini, stisnjeni med Mežakijo in Karavanke. Danes tega peklenskega trušca ni več; proga je elektrificirana. Toda danes na Hrušici tudi marsičesa drugega ni več.

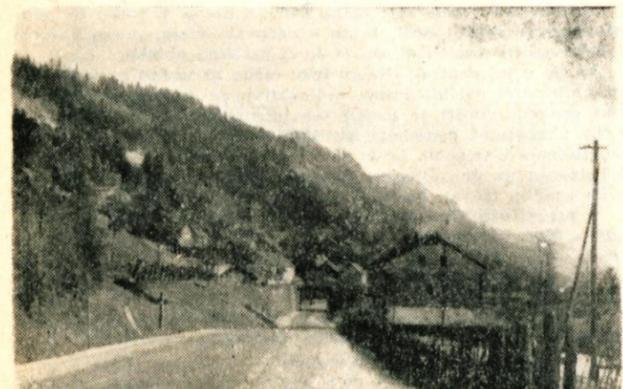
Kulturni dom je skrb ne le Svobode na Hrušici, ampak vse vasi in SZDL še posebej. Upajo, da bodo dela na njem do konca leta 1961 končana in bo tedaj dom končno lahko začel služiti svojim namenom

Takle je pogled na hrušičičansko postajališče. Človeka kar stresa, kajti ta pogled zbujajo nehoti, žalostne spomine

Na Hrušici imajo dvorano in oder v njej. Toda dvorana je last privatnika. Do 1952 je služila v kulturne namene, pozneje pa jo je imelo v najemu TVD Partizana, hkrati pa je služila za telovadnico šoli. Tako je bilo do leta 1957. Odtlej je zaprta. Doklej bo še?

Pogled na Hrušico (v smeri proti Jesenicam). Takoj onstran železniškega podvoza se začne drugi strmi klanec, ki ga poznajo zlasti vozniki motornih vozil po nevarnem ovinku

OBRATNIŠKO SKORAJDA NI VEČ

Kdo bi verjel: za 1150 prebivalcev, kolikor jih prebiva v vasi, sta tam dve gostilni, ena trgovina in mlekarica, pa še mesnica. Toda s to zadnjo je križ; odprta je pač takrat, kadar pride mesar. To pa se zgodi le enkrat, največkrat dvakrat na teden. Ljudje se morajo za vsako stvar voziti na Jesenice.

»Striženje las me velja 200 din,« je potožil predsednik TO SZDL. Nevarno sem ga pogledal, pa je razložil:

»Kar računajte: 70 din frizer, 30 din avtobus, 70 din pa za dva decil, ko moram čakati na avtobus. Zneske natančno 200 din!«

Tov. Janezu Palčiču, tajniku TO SZDL, še na misel ni prišlo, da bi tožil po »dobrih starih časih«, toda nehoti se mu je izvila primerjava s predvojnimi časi:

»Včasih smo imeli na Hrušici tri gostilničarje, tri trgovine, pekarno, mesarijo, čevljarja, krojača, frizerja... Zdaj je pa resnično hudo: SZDL je morala odstopiti eno od

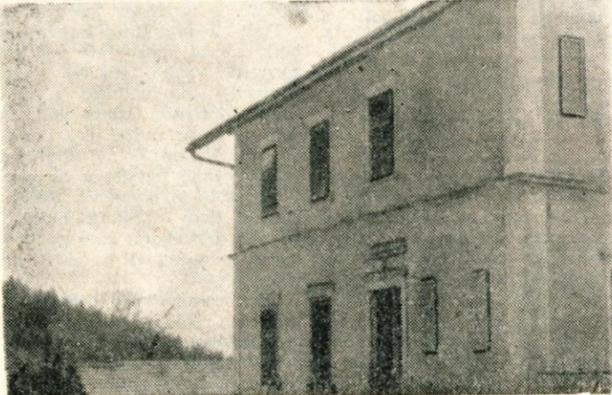
svojih pisarn, da je dobila trgovina potrebno skladišče, drugo pa za to, da v njej prodajajo sadje in zelenjavo. Pa je prostora še vedno desetkrat premalo!«

Res, kaj bo zdaj, ko SZDL nima nobene svoje pisarne več?

OBLJUBA DELA DOLG

Grede s postaje proti vasi sem se ustavil pod karavanškim podvozom in se ozrl nazaj na postajo. Prvi pogled me je neprijetno zadel: kakor da gledam na miniaturno koncentracijsko taborišče, seveda brez ograje iz bodeče žice. (Komur se zdi ta primera pretirana, naj še sam stori, kakor sem storil jaz.) Ta svoj vtis, ki ga nisem mogel pozabiti, sem mimogrede sporočil svojim sobesednikom. Tov. Kejžar Valentin, predsednik odbora SZDL, se je grenko nasmehnil:

»Ze leta 1950 so nam obljubili novo postajališče, pa ga še do danes niso začeli graditi. In tisto, kar zdaj imenujejo postajališče, je prava podrtija. V čakalnico ne gre

Sola na Hrušici ima le dve učilnici, zato morajo pač učiti v dveh izmenah. Razen tega pa stanujeta v poslopju dve stranki. V stanovanju ene izmed njih dela tudi mlečna kuhinja...

ni 50 odstotkov ljudi, ki čakajo na vlak. Čakati morajo na mrazu.«

»Toda na mrazu čakajo vsi!« se je vmešal tov. Palčič. »Tudi tisti, ki imajo srečo in se stisnejo v čakalnico. Kajti le-ta ni zakurjena... Samo dimna cev iz pisarne je napeljana skozi njo. Pa ne greje, ker v pisarni zagori ogenj šele nekaj minut pred odhodom vlaka...«

POGLAVITNO VPRAŠANJE JE VODA

Pitna voda namreč. Z drugimi besedami vodovod. Saj ga imajo, vendar ta zajema navadno površinsko vodo, v kateri so že marsikaj našli. (Nekdo je mimogrede omenil »...mačke«, pa sta ga onadva nertarno pogledala in je rajše utihnil.) Novo zajetje grade na Belem polju pri Suhem studencu. Za glavno cev bo treba izkopati čez 3 km dolg jarek. Pričakuje se sem jih pogledal:

»Seveda, organizirali bomo prostovoljno delo. Toda tokrat ne bo lahko, ker pride skoraj deset metrov izkopa na odraslega prebivalca. Ko pa bo to opravljeno, bomo pa prišli tudi do javne pralnice, za katero imamo načrte že pripravljene.«

»Ne samo pralnica,« je nadaljeval tov. Kejžar, »tudi požarnovarnostni bazen v bližini gasilskega doma bomo zgradili. Če bi zdaj zagorelo v nepravem koncu vasi, bi bilo hudo narobe, kajti sedanje rezerve vode so od strnjenege naselja preveč oddaljene in vse premajhne, da bi zadostovale za gašenje požara.«

NIKJER NE POČIVAJO

Dela, nalog in težav torej ne manjka. Končno pa — kje jih ni? Pobrskal sem še po njihovem lastnem delu v organizaciji pa po tem, kako delujejo društva in koliko jih je. Možje so odgovarjali hitro in s presenetljivo natančnostjo. Ko bi bilo to na izpitu, bi dobili za svoje znanje oceno odlično.

SZDL ima v svojem spisku 553 članov; v vasi je še 41 neorganiziranih ljudi, med katerimi pa je večina takih, ki so prav v zadnjem času šele dopolnili svoje osemnajsto leto.

»Pa se kaj trudite, da bi jih vključili v svoje vrste?«

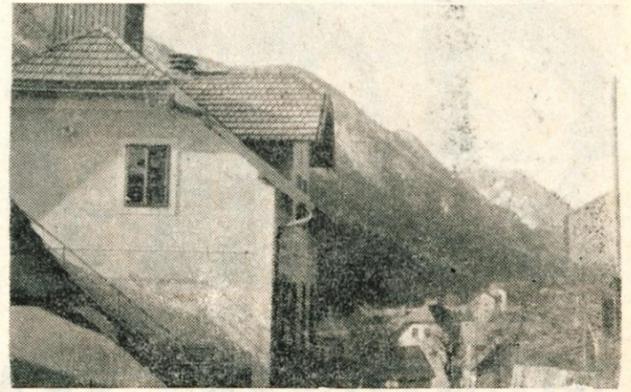
»Pri KO SZDL smo ustanovili organizacijsko komisijo, ki ima nalogo, da stopi v stik s temi ljudmi, se z njimi pogovori in jih predlaga za sprejem, če imajo zanj pogoje. Prav tako bo ta komisija ustvarila natančen pregled vseh ljudi, ki delujejo v posameznih društvih in organizacijah. Gre za pregled nad funkcijami in njihovo razdelitvijo.«

To se mi je zdelo zdravo in prav. Tudi na Hrušici čuti, kako ni prav, ko so posamezniki preobremenjeni z družbenimi in društvenimi funkcijami, vrsta državljanov, ki bi bili prav tako voljni delati, pa stoji ob strani, ker jih ni še nihče »zapazil.«

OD VRENJA DO MRTVILA

Tako bi lahko naslovili sprehod skozi dejavnost društev in organizacij na Hrušici. Med najboljša društva sodi poleg Svobode Prostovoljno gasilsko društvo, v katerem je 54 aktivnih članov, 12 pionirjev, 6 mladink, pa še 121 podpornih članov. Kako trdno je društvo v svoji organizaciji, kaže nedavni občni zbor društva, ki se ga je udeležilo čez 120 ljudi. Rdeči križ je pripravil v preteklem letu dvoje zdravniških predavanj, film, v decembru pa je organiziral krvodajalsko akcijo, ki je kar lepo uspela. Na Hrušici imajo aktiven pionirski starejšinski svet, ki je vse doslej pripravil proslave za Dedka Mraza, organiziral razna tekmovanja in šolske razstave, zdaj pa je to predvsem koordinacijski organ, ki vsklaja delo tistih organizacij in društev, katera se ukvarjajo z vzgojnimi vprašanji.

Toda TVD Partizan »Železničarski«. To sem zvedel bolj slučajno.

Pogled na Hrušico z vrha najnevarnejšega klanca (v smeri proti Mojstrani). V ospredju gasilski dom, na katerega sprednji strani je vzdignjena spominska plošča gasilcem - žrtvam NOB

V juliju 1959 so imeli zadnjo sejo, potem pa so se vrgli na počitek. Skoda, kajti v društvu je 90 cicibanov in pionirjev, pa bi se dalo z njimi marsikaj narediti.

Svoj nos sem vtaknil še v delo šolskega odbora, pa sem naletel na nedoločne odgovore. Da se sestaja kar redno, da pa... Skratka, ugotovili so, da bodo morali še sami malo bolje pogledati, kako stvari tam stoje. Vedeli so pa povedati, da je stari šolski odbor odlično delal. Narobe je z mlečno kuhinjo, ki je v privatnem stanovanju, ker pač stranka še nima novega stanovanja.

VSI ZA ENEGA — EDEN ZA VSE

To namesto frazerskega konca: Malokje so izvedli toliko mno-

žičnih akcij kakor na Hrušici in — upam si trditi — še bolj redka je vas, kjer delajo z enako vneto zelo uspele, kakor so na Hrušici. To je vas, ki diha, živi in utripa vsa v enem samem hotenju: izboljšati in napredovati. Čeprav po malem, čeprav ne vse naenkrat. To je vas, kjer delajo z enako vneto stari in mladi, možje in žene pa vsi stanovi in poklici. Naj bo to spomenik na Belem polju ali kulturni dom pred predorom — oboje jih vse enako prizadeva. Kar jim gre, jim pa gre: fantje in pol so in vredno jih je videti pri delu. Če sem ga malo razgrnil pred javnost, je to samo skromna obdobje njihovemu nesebičnemu prizadevanju.

J. S.

Mnogo novega in zanimivega v tečaju za dekleta in mlade mamice

Se nekaj minut manjka do sedme ure zvečer. Protj Vajeniški šoli v Kranju hite dekleta. Le kam so namenjene? Za šolski pouk je prav gotovo že prepozno. Pridna čistilka je že zdavnaj pospravila in počistila razrede ter pripravila v peči papir in drva, da bo naslednji dan zopet prijetno toplo.

V bližini sem zagledala znančko. Ker sem videla, da je na-

ljivosti hrane, o prehrani starejših ljudi, o vitaminski hrani v otrokovi razvojni dobi itd. V Zavodu za napredek gospodinjstva jim bodo odstopili kuhinjo, da bodo s kuhanjem lahko tudi praktično poizkusile. Slušateljce bodo izvedele tudi marsikaj zanimivega o pomenu RK v sodobni družini. Snovi je torej na pretek in prav gotovo bodo marsikateri od navzočih dobrodošle

Dojenčka je treba tudi pravilno skopati. Ni vseeno, kje in kako ga pri kopanju držiš in kako ga umivaš. Ko otročička odneseš v posteljico, ga je treba lepo pokriti z mehko flanelasto rutico, tako kot kaže naša slika. Rutica naj sega čez čelo, ker je le-to še posebno občutljivo

To je treba poizkusiti. Zato slušateljce s pomočjo pupe praktično pokažejo vse, kar jih je prej naučila in jim pokazala medicinska sestra

menjena v isto smer kot ostala dekleta, sem stopila za njo in jo vprašala, kam hiti. »Na tečaj,« mi je odvrnila. »Kakšen tečaj?« sem še nadalje povpraševala. — »Pojdi z menoj, pa boš videla,« je odvrnila in že sva stali v veži Vajeniškega doma, kajti ura na bližnjem zvoniku je pravkar bila sedem.

Stopili sva v razred. V njem je bilo zbranih že nekaj deklet, pa tudi nekaj mladih mamic je bilo vmes, kot sem kasneje izvedela. Vsakih štirinajst dni po dvakrat ali trikrat na teden pridejo skupaj. RK Center Kranj je namreč pripravil 40-urni tečaj za dekleta in mlade mamice. Zal se je za ta tečaj prijavilo le 20 udeleženk, kar je za tako tem tečaju, vsekakor preko zanimiva predavanja, ki so malo. Morda za tečaj ni bilo dovolj propagande in bi marsikatera z veseljem prišla, če bi le vedela zanj. Tečaj je zelo obširen in je zajemal predavanja o mentalni higieni in družini, nadalje vrsto predavanj o vzgoji za zakon, o shrambi in pokvar-

novice, ki jih bodo videle ali slišale na tečaju.

»Danes vam bom povedala nekaj o prikačni negi in prehrani novorojenčka,« je dejala ljubezniva medicinska sestra Marija

Medicinska sestra Marija Sušnikova praktično kaže dekletom in mladim mamicam, kako je treba ravnati z novorojenčkom. Malčka je treba pravilno previti in obleči...

A. P. Čehov

Zaspala bi rada

OB STOLETNICI ROJSTVA
ANTONA PAVLOVIČA ČEHOVA

Letos praznuje stoletnico rojstva ruskega pisatelja, črtičarja in novelista Antona Pavloviča Čehova. Rodil se je 29. januarja (po starem 17. januarja) leta 1860 v Taganrogu na obrežju Azovskega morja, umrl pa je leta 1904. Pisal je predvsem kratke novele in črtice, ki jih odklikuje zvesto slikanje življenja, pa tudi daljša dela, predvsem pa drame (Striček Vanja, Češnjev vrt itd.). Močan je v opisu karakterjev in duševnih razpoloženj. Najznačilnejša njegova poteza pa je v tem, da odkriva v svojih črticah, novelah in povestih predvsem tiste drobne stvari v življenju, ki so največkrat zelo skrite vzmeti velikih zapletov ali usodnih dejanj. V tedanjo rusko literaturo je vpeljal realizem. Resnice in umetnosti ni razumel mehanistično in vnanje kakor nekateri naturalisti. »Najboljši pisatelji so realistični in prikazujejo življenje, kakršno je; poleg tega pa imajo še nadvse važno lastnost — romajo k nekemu smotru in nas prav tako kličejo tja.« Tako je zapisal ob neki priliki. Ob stoletnici njegovega rojstva objavljamo novelo ZASPALA BI RADA, ki jo je napisal leta 1888.

Noč. Pestunja Varka, dekletce trinajstih let, toči zibko, v kateri leži otročiček, in komaj slišno gode.

Nana nina nina nana, glavica mi je zaspala...

Pred svetlobo gori zelena lučka; čez vso izbo iz kota v kot je nape-ta vrvice in na nji visijo plenice in velike črne hlače. Lučka meče na strop veliko zeleno liso, plenice in hlače pa dolge sence na pečico, zibelko in Varko... Ko lučka zamigota, se lisa in sence oživijo in razgibljejo kakor v vetru. Zadušljivo je. Diši po željnici in čevl-jarskih potrebščinah.

Otroček joka. Že zdavnaj je ohripl in onemogel od joka, pa še kar naprej veča in nič ne kaže, da se bo unesel. Varka bi pa tako rada zaspala. Oči ji lezejo skupaj, glavo ji vleče k tlom, vrat jo boli. Ne more ganiti ne s trepalnicami ne z ustnicami in zdi se ji, da ji je obraz izsušen in olesnel, da se ji je glava škričala, da je majhna kot glavica bučke.

»Nana nina nina nana, mrmra,« posteljica je postelana...

V pečici poje cvrček. V sosednjem prostoru onkraj vrat smrčita gospodar in pomočnik Afanasij... Zibka otožno škriplje, Varka pa mrmra — in vse to se zliiva v nočno, usnavajočo muziko, ki jo je tako prijetno poslušati, ko se sprav-ljaš spat. Zdej pa ta muzika samo draži in mori, ker silni v dremavico, spati pa ni mogoče; če bi Varka, česar bog ne da, zaspala, bi jo gospodarja netepla.

Lučka miglja. Zelena lisa in sence se razmigejo, tiščijo Varki v pri-prte, negibne oči in se ji skladajo v na pol spečih možganih v megla-ne sanjarije. Vidi temne oblake, ki se drug za drugim podijo po nebu in se derejo kakor otrok. Tedaj pa ti zapiha veter, oblaki izginejo in Varka zagleda široko cesto, pokrito s tekočim blatom; po cesti se vlečejo vrste voz, mrgolijo ljudje s torbami na hrbtih, svigajo gor in dol nekakšne sence; na obe strani je skozi hladno, ostro meglo videti gozdove. Na vsem lepem ljudje s torbami in sencami vred po-padajo na tla v tekoče blato. »Za-kaj pa to?« jih vpraša Varka. »Spat, spat!« ji odgovorijo. In trdno zaspijo, gladko spijo, po brzojavnih žicah pa sedijo vrane in srake, vreseče kakor otrok in se trudijo, da bi jih prebudile.

»Nana nina nina nana, glavica mi je zaspala...« mrmra Varka in že se vidi v temni, zatohli bajti.

Po tleh se premetava njen rajni oče Jefim Stepanov. Ne vidi ga, a sliši, kako se od bolečine vaja po tleh in stoka. Dobil je, kakor pravi, kilo. Bolečine so tako hude, da ne more spregovoriti niti besede, samo sapo vleče vase in ro-pota z zobmi kakor po bobnu:

»Bu-bu-bu-bu...«

Mati Pelageja je tekla v graščično h gospodi povedat, da Jefim umira. Že zdavnaj je odšla in mo-rala bi se vrniti. Varka leži na peči, ne spi in poslušata očetov »bu-bu-bu«. Tedaj pa je slišati, da se je nekdo pripeljal k bajti. Go-spoda je poslala mladega zdravni-ka, ki je prišel k njim iz mesta na obisk. Zdravnik stopi v bajto; v somraku ga ni videti, a slišati je, kako zakašlja in zaloputne z vrati.

»Prižgite luč,« pravi.

»Bu-bu-bu...« odgovori Jefim.

Pelageja plane k pečici in začne iskati škatico z žveplenkami. Mine minuta v tišini. Zdravnik pobraška op žepih in prižge svojo vžgalico.

»Koj, dobi gospod, koj,« ponav-lja Pelageja, odhiti iz bajte in se čez nekaj časa vrne s trsko.

Jefim ima lica rožnata, oči se mu blešče in pogled je nekako ne-navadno oster, kakor da gleda skozi stene in skozi zdravnik.

»No, kaj je? Kaj si se pa spom-nil?« govori zdravnik in se sklanja k njemu. »Oho! Ali imaš to že dolgo?«

»Kaj pa, gospod? Umreti bo tre-ba, vaše blagorodje... Ne bo me več med živimi...«

»Nehaj že govoriti neumnosti... Pozdravimo te!«

»Kakor izvolite, vaše blagorodje, vdana vam hvala, samo da mi to dobro vemo... Če je smrt pred durmi, kaj bi potlej še.«

Zdravnik se kake četrt ure ukvarja z njim; potem se vzdigne in reče:

»Nič ne morem pomagati... Mo-raš se odpeljati v bolnišnico, tam te bodo operirali. Koj pojdi na pot... Prav gotovo pojdi! Mejca-no pozno je že, v bolnišnici že vse spi, a nič ne de, napisal ti bom pismo. Si slišal?«

»Dobri gospod, kako naj se pe-lje?« pravi Pelageja. »Saj nimamo konja.«

»Nič ne de, poprosim gospodo, pa ti dajo konja.«

Zdravnik odide, luč ugasne in spet je slišati »bu-bu-bu...« Čez kake pol ure se nekdo pripelje k bajti. Gospoda je poslala vozček, da bi se odpeljal v bolnišnico. Jefim se pripravi in odpelje...

Tedaj pa se ti naredi lepo, jasno jutro. Pelageja ni doma; šla je v bolnišnico vprašat, kako je kaj z Jefimom. Nekje joka otrok in Varka sliši, kako nekdo z njenim glasom poje:

»Nana nina nina nana, glavica je že zaspala...«

Vrne se Pelageja; križa se in šepeče:

»Ponoči so mu izrezali, proti jutru je pa izdihnil... Bog mu daj dobro, večni mir in pokoj... Pravi-vo, da so ga prepoznali dobili... Morali bi biti prej...«

Varka gre v hosto in tam joka, nenadoma pa jo nekdo udari po tilniku s tako močjo, da prileti v celom ob brezo. Odpre oči in zagleda pred seboj gospodarja čevl-jarja.

»Kaj pa se to pravi, usivka?« vpilje. »Otrok joka, ti pa spiš?«

Na vso moč jo udari za uho, da ji glava oplete, požene zibelko in zamrma svojo pesem. Zelena lisa in sence hlač in plenice se zagug-ljejo, ji kimajo in ji kaj kmalu spet premagajo možgane. Spet za-gleda veliko cesto, pokrito s te-kočim blatom. Ljudje s torbami na plečih in sence so se poglobili in trdno spe. Varka jih gleda in na vso moč se ji dremlje; z užitek-om bi legla, a mati Pelageja gre vstric-nje in jo priganja. Obe hitita v mesto iskat zaslужka.

»Dajte nama vbojajme, za Kri-ščevo voljo!« proti mati mimoido-če. »Izkažite božje usmiljenje, gos-poda dobrosrčna!«

»Daj otroka sem!« ji odgovori neki znan glas. »Daj otroka sem!« ponovi isti glas, a zdaj že ježno in osorno. »Ali spiš, zanikrnica?«

Varka plane pokonci, se ozre in spozna, za kaj gre: ni ne velike ceste ne Pelageje ne mimoidočih, temveč stoji sredi izbiče samo gos-podinja, ki je prišla svojega otro-ka podojiti. Medtem ko krepka, ple-četa gospodinja hrani in teši otro-ka, Varka stoji, jo gleda in čaka, kdaj bo opravila. V oknih pa se živi dan, sence in zelena lisa na stropu so že precej medlejšje. Vsak čas bo jutro.

»Ná ga!« pravi gospodinja in si zazenja srajco na prsih. »Joka. Urečeno mu je, kaj pa drugega.«

Varka vzame otroka, ga položi v zibko in jo spet začne točiti. Ze-lena lisa in senca polagoma izgi-njajo in tako že ničesar ni več, kar bi ji šibilo v glavo in ji mešalo možgane. Dremlje se je pa še zme-raj kakor prej, strahotno ja zaspa-na! Nasloni glavo na rob zibelki in se guglje z vsem životom, da bi premagala spanec, toda oči se ji vendarle lepijo in glava ji je težka.

»Varka, zakuri v peči!« je slišati za durmi gospodarja.

To se pravi, da je treba že vsta-ti in se lotiti dela. Varka popusti zibel in steče pred lopo po drva. Vesela je. Če tekaš in hodiš, se ti ne dremlje toliko kakor takrat, ko sedi. Nanese drv, zakuri peč in čuti, kako se ji taja odreveneli obraz in se ji bistrijo misli.

»Varka, pristavi samovar!« zav-pilje gospodarja.

Varka nacepi trsak, a komaj jih utegne prižgati in podnetiti v sa-movaru, že zasliši drug ukaz:

»Varka, očisti gospodarju galo-še!«

Sede na tla, sneži galoše in pre-mišljeje, kako lepo bi bilo vtak-niti glavo v veliko, globoko galošo in v nji malo podremeti... Nena-doma pa se galoša razširi, razmah-ne in napolni vso sobo. Varki pad-e ščet iz rok in prav tisti hip otre-sne z glavo, razširi oči in skuša gle-dati tako, da bi se stvari okrog nje ne širile in ji ne migljale v o-čeh.

»Varka, umij zunaj stopnice, če ne, me bo sram spričo strank!«

Varka pere stopnice, pospravlja po sobah, potem zakuri še v drugi peči in steče v trgovino. Dela je veliko, niti trenutek ni prosta.

Toda nič ni tako težkega kakor stati na enem samem prostoru pred kuhinjsko mizo in beliti krompir. Glavo ti vleče na mizo, krompir migota v očeh, nož ti pade iz rok, mimo pa hodi močna, jezna gos-podinja z zavihanimi rokavi in go-vori teko na glas, da gre kar skozi ušesa. Težavne muke so streči pri kosilu, brisati, šivati. Pridejo tren-utki, ko ti je tako, da bi se meni nič tebi zvalil po tleh in zaspal.

Dan mineva. Pogled, kako se mračijo okna. Varka si stiska dre-veneča senca in se smehlja, a sama ne ve zakaj. Večerna megla jo boža po zlepljajočih se očeh in ji obljublja skorajšnje, trdno spanje. Zvečer pridejo h gospodarju v vas gostje.

»Varka, pripravi samovar!« kliče gospodarjinja.

Pri gospodarju imajo majhen sa-movar in preden se gosti do sita napijejo čaja, ga je treba petkrat zavreti. Po čaju stoji Varka celo uro pri miru, gleda goste in čaka na ukaze.

»Varka, steci no po tri steklenice piva!«

Odrta se od tal in se trudi, da bi tekla čim hitreje, da bi prepo-dila spanec.

»Varka, steci po žganja! Varka, kje je pa odčepnik? Varka, očisti slanika!«

No, nazadnje gostje odidejo; lu-či pogasijo, gospodarja se spravi-ta spat.

»Varka, zaziblji otroka!« zasliši še zadnji ukaz.

V peči poje cvrček zelena lisa na stropu in sence hlač in plenice spet silijo Varki v na pol odprte oči, kimajo in ji medejo glavo.

»Nana nina nina nana,« popeva, glavica je že zaspala...«

Toda otrok joka in omaguje od vrišča. Varka spet zagleda blatno veliko cesto, ljudi s torbicami, Pelagejo, očeta Jefima. Vse ji je jas-no, vse pozna, toda skoza polspa-nec nikako ne more razumeti moči, ki ji veže roke in noge, jo davi in ji streže po življenju. Ozira se, išče to moč, da bi se je otresla, a je ne najde. Nazadnje izčrpana napne vse svoje moči in oči, se zagleda v strop, v trepetajočo ze-leno liso, zasliši vrišč in nenada-ma najde sovražnika, ki ji ne dá živeti.

Ta sovražnik je otrok.

Nasmeje. Cudovito ji je: kako da je poprej ni mogla priti na tako malenkost? Zelena lisa, sence in tudi cvrček se ji menda vsi skupaj smejejo in čudijo.

Zmotna misel jo prevzame. Dvig-ne se s stolčka, se široko zasmeje in, ne da bi trenila z očmi, začne hoditi gor in dol po sobi. Prijetno in grozljivo ji je ob misli, da se bo vsak čas iznebila otroka, ki ji je zvezal roke in noge... Otroka ubiti, potem pa spat, spati...

Varka se je smeječ se, mežika-joč in grozeč zeleni lisi s prsti, prithotapila k zibelki in se sklo-nila nad otroka. Ko ga je zadavila, se je hitro ulegla na tla, se od ves-elja nasmejala, da more zaspati, in čez trenutek že spala, kakor ubita...

TELESNA KULTURA

Po belih poljanah...

Zimski živ-žav v Podhribu

»Tam na bregu je vse živo, skup so vsi iz vasi otroci, vsak sani v premrli roci vozi in drži se krivo.« (S. Jenko)

Takšna je slika letošnje raz-košnje, pa čeprav precej zapoz-nele zime. Nekateri črnogledi napovedovalci so spočetka še tožili in tarnali, da nas bo letošnja zima pustila na cedilu. Nasprotno, natrosila je snega — v našo radost seveda — da je kar mehko pod nogami.

Zares, pravi užitek je to smučarju, ki se povzpne iz doline na valovita pobočja, pokrita z deviško belo snežno odejo!, osvetljeno s soncem in prepojeno z vlagom. Le-ta včasih vnetemu smučarju, ki se povlaja v sne-gu, tako prijetno ohladi raz-greta lica! Po prostranih polja-nah in gričih pa se vse blesti in lesketa v prozorni zračni srebrnini.

In ti tihi in skriti gozdovi! Osvežujoč vonj te prevzame, ko ves zasopjen enakomerno stopicaš skozi goščavo. Le meh-ke in včasih nekoliko sunkovite sapice ti delajo družino. Za ta-bo pa seveda kolona vrlih in prizadevnih smučarjev, ki jih najbrž prevzemajo podobni ob-čutki in vtisi.

Vidite, in taki smučarji nikoli ne izgubijo vere in zaupanja v zimo. Prepričani so, da jim zima ne bo obrnila hrbta in jih pustila na suhem. Dedek Snežek se zlepa ne odreče hrepene-čim in željnim srcem, saj ima srebrnobeke moke dovolj na za-logi.

Da, da! Drsalke, kotalke in smučki niso mogle zdržati na podstrešju, in tudi mlada srca niso mirovala, dokler, dokler ni starka ima skupaj z dedkom Snežakom in ne brez pomoči botre burje, pokrila razsežnih poljan, gozdov, grebenov, kotlin in globač, vse do zadnjega ko-tička, z belo snežno odejo.

Ze nekaj časa vneti smučarji in drsalci na ledu krepijo svoje moči in urijo sposobnosti na snegu. Vztrajno in brez oddaha

Nekateri naši najmlajši že kar do-bro vozijo na smučeh

drsijo po strmih in vijugastih grebenih in gričih v globino med zasneženimi poljanami.

Vidite, prav tako živahno raz-položenje kot pri vas, vlada tu-di na bregovih ob vznožju Pol-kljuke, v Podhribu.

Kakor v čebelnem panju za-živijo smučiče tedaj, ko pridrsi na svojih prožnih »dileah« smučar-ski vzgojitelj mladega rodu in neumorni trener Pavle Bolte.

ODLIČNI REZULTATI IN REKORDNA UDELEŽBA

Na smučičih na Starem vrhu nad Škofjo Loko je bilo v nedeljo, 24. januarja prvenstvo Gorenjske v veleslalomu, ki se ga je udeležilo več kot 100 smučarjev in smučark iz 12 klubov. Organizatorji so nam povedali, da tako številne udelež-be ne pomnijo že več let. Na tek-mi smo pogrešali nekatere mladince, ki so bili na zveznem tečaju. Proga za veleslalom je bila dolga 1450 metrov z višinsko razliko 300 metrov in 39 vrtači. Rekord proge je dosegel v nedeljo Klinar z Jen-senic. Na tekmovalcu pa sta pre-senetila tudi Matevž Lukanc s 5. in Praček s 13. mestom. Organiza-cija v rokah »Ločana« iz Skofje Loke je bila dobra.

Rezultati — člani: Klinar 1:19,5; Lakota 1:20,4; mladinci: Starc (Triglav) 1:39,0; Šoštarčič (Prešeren) 1:44,3 itd.; članice: Zupančič 1:26,8, medtem ko je Majda Ankeletova odstopila; mladinke: Jamnik (Tr.) 1:36,2; Rutar (Tr.) 1:38,8.

VELIKO TEKMOVANJE NA SMUČEH IN SANKAH V BOHINJU

V Bohinju so bile v nedeljo, dne 24. januarja velike množične smučarske in sankarske tekme za pokal LIP Bled, ki ga je organizirala sindikalna podružnica »Tomaž Godec«. Vsega skupaj je tekmovalo 169 tekmovalcev. Zmagala je ekipa obrata Bohinjska Bistrica s 57 točkami pred obratom Gorje 28, Rašico 27 in Direkcijo z 10 točkami. V teku je zmagala Tončka Dečman, pri moških pa Milan Pivk, oba iz Gorij. V veleslalomu je bil najboljši Jože Arh, v skokih Pirih, v sankanju je zmagal par Sodja-Gašper, z navadnimi sanmi — po-samezno pa Vera Ličar in Zmitek iz Bohinja. V vožnji s tekmovalni-mi sanmi sta bila najhitrejša Mari-ja Rozman in Stane Hedek iz Bo-hinja.

TERAN DRUGI V SARAJEVU

Prvo mesto na zveznem na-miznoteniškem turnirju, ki je bil v nedeljo, 24. januarja v Sa-rajevu, je zasedel Vojislav Mar-kovič, ki je v odličnem sreča-nju za prvo mesto premagal drugoplasiranega člana kranj-skega Triglava Terana. Na tur-nirju so igrali domala vsi naj-boljši jugoslovanski igralci. Še posebej je presenetil Kranjčan Janez Teran, ki se je po izjavi zvez. trenerja dokončno uvrstil med petorico najboljših igral-cev Jugoslavije. Pred uspehom v Sarajevu, pa je zvezni kape-tan še določil Terana v držav-no reprezentanco na srečanju s Švedsko.

SANKARŠKE TEKME S ŠMARJETNE GORE

S Šmarjetne gore so bile v nedeljo, 24. januarja tradicio-nalne sankarske tekme, na katerih je bilo 64 tekmovalcev in tek-movalk za pokal OSS Kranj. — Proga je bila dolga 2800 metrov. Med člani je s tekmovalnimi sanmi zmagal Zun, tekmovalci z navadnimi sanmi so se zvrstili takole: Tišler, Bajželj, Selner — vsi iz Iskre. Pri ženskah pa je zmagala Bevčeva iz Tiskanine.

SMUČARSKO TEKMOVANJE ZA POKAL »KURRIKALA«

Kakor vsako leto? tako je bi-lo tudi letošnje tekmovalje za po-kal »Kurrikala« tokrat v Ura-chu v Zahodni Nemčiji. Nastopili so najboljši tekači iz Sred-nje Evrope, pa tudi tekmovalci iz CSR in Poljske. Jugoslavija je postala svoje najboljšie zastopstvo, in sicer med člani bra-ta Pavčiča, Seljaka in Hleb-anjo, med članicami Rekarjevo in med mladinci Bogdana Po-gačnika. Pri ženskah je zma-gala Jugoslovanka Rekarjeva, pri moških pa je bil Janez Pav-čič drugi. Mladinec Bogdan Po-gačnik se je uvrstil na 13. mesto.

Po vsej Gorenjski je v tem času mnogo smučarskih tečajev. Na sliki vidimo našo znano smučarko Majdo Ankeletovo kako poučuje večšine smučanja pionirje iz osemletke Lucijana Seljaka in Staneta Zagarja

Za vsakega ima takoj pripravljeno prijazno strokovnjaško besedo ali nasvet.

»Fantje, kar za menoj!« se za-čuje njegov klic, in že so pri-pravljeni v gosjem redu tepta-či, ki po vseh pravih smučar-ske stroke uredijo drsišče. Po-tem pa nekaj poučnih besed o kristjaniji, pluznih zavojih, po-ševnem smuku po strmini, o obratih, prestopanju in bogve o čem še vse!

Seveda, za vsem tem sledijo vztrajni treningi!

»Tako, fantje, jutri pa se oglasite pri meni, da namažemo smučki!« jim še naroča. Tedaj se

Ala bo tale naš junak padel? Ne, to je skok s smučmi 12-letnega Petra Stefančiča iz Stražišča. — Skočil je 16 m

pripelje po hribu Martenkov s Podhriba.

O, pogled ga, Jožeta! Kje pa si pobral te snežne burkle?«

In Jože, nerodno, malce v za-dregu suče v rokah debele gr-čave palice, ki jih je staknil najbrž mimogrede v kakšni dr-varnici ali pa odtrgal od kake ograje. — Vsi so pomilovalno zrli vanj in se hudomušno po-smehovali res pravcatim bur-klam.

V takem primeru je seveda potreben pouk, ki ga je v vedo-željnem srcu presajal trener Bolte:

»Pobje, nobeno delo ne trpi polovičarstva in površnosti, prav tako tudi ne smučarjeva opre-ma! Če se že nekega dela loti-te, opravite ga do konca in dobro!«

Teh besed Bolte ni izrekel očitajoče, ampak z nekim do-brohotnim nasmehom. Fantje pa so jih vzeli resno. Ze naslednji dan se je Jože pripeljal z novimi palicami.

Vsa mladina, od Petra pa do Pavla v Podhribu se je vneto pripravljala tudi za tekme v skokih, slalomu, smuku in drsanju. Najzvestejši Boltetov učene-c in najuspešnejši smučar-skakalec je postal Hribarjev Andrej, ki je domala prekosil celo svojega mojstra učitelja. Dosti pa niso zaostajali Drago, France, Jurček, Slavko, Rudi pa še drugi.

Tudi odrasle v Podhribu je letoš prevzel zimski živ-žav. Od Zavratarjevega Janeza, prav-catega akrobata in drzneža na smučeh, mimo Francke, ki se vse preveč rada povlaja po mehkiem snegu do vnete Bašeto-ve Ivanke, neustrašne fizkul-turnice, ki ji mraz skoro ne mo-re do živega! Vse je na planem.

Boštjan Klepč, ki je letos ne-prijetno veliko pridobil v teh-niki zavojev, pa je letos bolj zmeren. Izučile so ga namreč bridke izkušnje v lanskem letu: hotel je tedaj v dobri veri, da postane neprekosljiv, pokazati svoje skakalne zmogljivosti in morda celo malo povohati, ka-ko je tam zgoraj. Toda prisot-nim je zagodel čudovito akro-bacijo, tako da je imel vrli Ma-hon, priznani veteran za polom-ljene smučki, polne roke dela.

Takšna je podoba letošnjega razkošnega zimskega vrveža na snegu in ledu; po vseh krajih Gorenjske se zbira mladina in pod vodstvom starejših izkuše-nih trenerjev in smučarjev pre-izkušajo in izpopolnjujejo svo-je znanje v smučanju in drsa-nju. —

Križanka št. 52

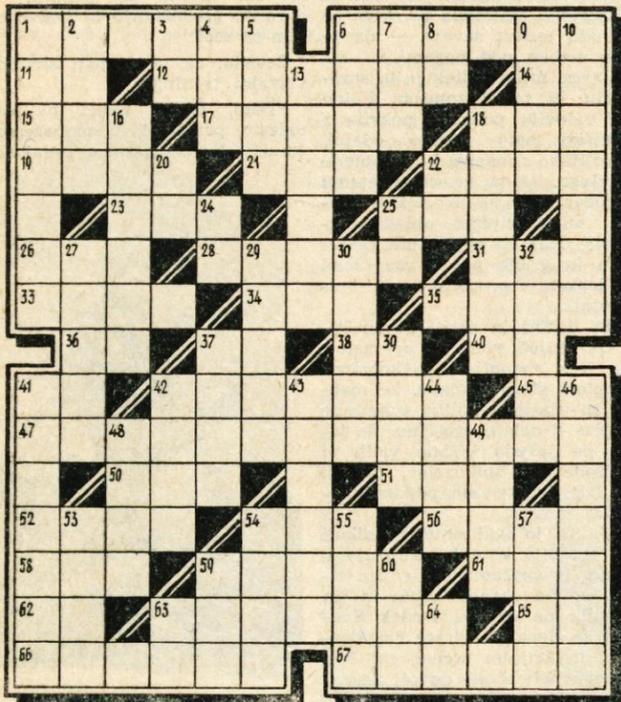
STONE SVETINA LOVČEVA HČI

Riše Milan Batista

Vodoravno: 1. občevalno sredstvo, 6. kraj vzhodno od Gospiča, 11. pomožni glagol, 12. premier Gane, 14. začetnici primka in imena podpredsednika Izvršnega sveta LRS, 15. krajevni prislov, 17. pasivni udeleženc kvartanja, 18. ribja koščica, 19. ime znanega producenta Disneya, 21. ribiška mreža, 22. židovska mestna četrt, 23. okorel, odrevenel, 25. finančnik, ki je s papirnati denarjem izval prvi francoski bankrot (John, 1871—1729), 26. žensko ime, 28. tehnična priprava za izkopavanje, 31.

nik, 66. vrsta dragulja, 67. omenjanje, navedba.

Navpično: 1. kemik, 1909 Nobelov nagrajenec (Wilhelm, 1853—1932), 2. plavajoča priprava, na katero se vežejo zasidrane ladje, 3. veznik, 4. Ljudska knjižnica Kranj, 5. opis, 6. zapustitev bojnih položajev, 7. davek, 8. dva soglasnika, 9. usnje na zgornjem delu čevlja, 10. samodejen stroj, 13. pritok Konga, 16. zvezda 1. reda v ozvezdju orla, 18. položek na Aljaski, 20. kazalni zaimek, 22. njega, 24. dva soglas-

31. Tudi čez dan se neurje ni uneslo, zato je Minka morala ostati v koči. Skozi okno sta zrla, kako je vihar krivil mecesne, in Boštjan ji je pravil, kako je zasovražil duhovne zavoljo starega zamaščenega farja, ki jim je s šibo vtepal sveto resnico v mlade glave. Kako je postal prijatelj starega lovca Jerneja, ki ga je naučil vseh lovskih veščin in sta skupaj hodila, dokler ni lovca vzela neka pomlad. Tudi to ji je povedal, kako je postal divji lovec, in dejal, da ji ne brani, če misli očetu povedati, da je videla puško. S solzami v očeh mu je zadržala, da nikdar nikomur ne bo povedala, o vsem, kar je govoril Boštjan.

32. Ponoči se je skozi raztrgane oblake za blestel košček zvezdnatega neba. Zjutraj so se gore lesketale deviško čiste, do vznjožja obeljene s snegom. Ko sta se pripravljala na odhod, sta začula močne udarce na vrata: »Odpri, pastir!« Jozelj in še dva lovca so iskali Minko. Boštjan je odprl. Minka je planila očetu v objem. Pripovedovala je o nesreči in rešitvi. Eden lovec se je brž obregnil v Boštjana, če je jarce iskal v Medvedjih pečeh. Boštjanu so se nevarno zalesketale sive prodorne oči.

33. »Pustimo te stvari,« je miril Jozelj, ki je bil vesel, da je dobil hčer, čeprav je slutil, kaj je iskal Boštjan v pečinah. Z lovci so se poslovili hladno. Minki pa so se orosile oči, ko je Boštjanu podala roko v slovo. »Nikoli ne bom pozabila!« Nekaj jo je stisnilo v grlu, čutila je, da bi mu marsikaj rada povedala. Obrnila se je in stekla čez prag. Boštjan pa je kakor vkopan ostal na vogalu koče in gledal za možmi in dekletom, ki so tonili v gozdu redkih mecesnov.

mesto v Palestini, 33. brezdušno, mehanično učenje, 34. roman Rudyarda Kiplinga, 35. računski znak, 36. kemijski znak za prvino argon, 37. začetnici imena in primka našega sodobnega skladatelja, 38. sosedni črki abecede, 40. kratica za nemško denarno enoto, 41. arabski žrebec, 42. človek šibke postave, 45. dva soglasnika, 47. francosko mesto južno od Pariza, 50. čas, doba, 51. pritok Rena v Svcici, 52. španski nogometni klub, 54. znižana nota, 56. gizdalin, domišljavec, 58. okrajšava za odvisnik, 59. francosko mesto ob Rohnu, 61. veznik, 62. okrajšava za nogometni klub, 63. ime hrvaškega mojstra Rabarja, 65. vez-

nik, 25. ljud. republika, 27. muza ljubzenskega pesništva, 29. ostrivci (nagl. znam.), 30. ime črnomoškega rta v Bolgariji, 32. zakrivljeni del raznega orodja, 37. nedoločni zaimek, 39. okvara, napaka, 41. nasprotovanje, žalitev (orig. franc.), 42. koralni otok, 43. soustvarjalec Komunističnega manifesta, 44. vrsta socvetja, 46. nepogrešljiv stroj v hidrocentralah, 48. etos, 49. tuje žensko ime, 53. jezero, vzhodno od Aleksandrije, 54. glavno mesto avstr. Stajerske, 55. vas, 57. jadranski otok, 59. ploskovne mere, 60. samcat, noben drug, 63. začetnici jugoslovanskega šahovskega vele mojstra, 64. os. zaimek.

GRADNJA največjega akceleratorja

Na predlog predsednika Eisenhowerja so v ameriškem Kongresu odobrili znesek 100 milijonov dolarjev za izgradnjo največje nuklearne naprave za znanstvena raziskavanja. To je linearni akcelerator dolg 3,2 kilometra z energijo 45 milijard elektron-voltov. — To ogromno napravo bodo zgradili v hribih pri Stanfordu v Kaliforniji. Glavni del akceleratorja sestavljata dva vzporedna predora, ki se nahajata 10 metrov globoko v zemlji. Prostrani kompleksni zgradbe so predvideni za ureditev kontrole in zapisovanja podatkov. To napravo nameravajo izgraditi do 1965. leta.

Akceleratorji — tako imenovani »razbijalci atomov«, so specialne naprave za znanstvena raziskavanja, ki služijo za raziskovanje subatomskega sveta in so v zadnjih 30 letih odigrali pomembno vlogo v razvoju atomske znanosti. — Prvo tako napravo sta zgradila 1932. leta v Angliji dr. John Cockcroft in E. T. S. Walton. V ionskem izvoru sta pretvarjala nevtralne atome v naelektrene drobce. Ti drobci — protoni — dobijo pospešek v vakuumski cevi. Princip akceleracije je v tem, ker se istoimenski naelektreni drobci odbijajo, raznoimenski pa privlačijo. — Cockroftu in Waltonu je uspelo razbiti atomsko jedro na ta način, da sta naelektrenim delcem dala velik pospešek in jih uporabila kot neke vrste projekte.

Po prvih rezultatih omenjenih znanstvenikov je Ernest Lawrence z Univerze v Kaliforniji zgradil prvi ciklotron, aparat, v katerem se prav tako daje pospešek naelektrenim delcem.

Z ozirom na to, da bo novi akcelerator z energijo 45 milijard elektron-voltov največja naprava na svetu, pričakujejo, da bodo dosegli v zvezi z njim velike znanstvene rezultate.

Glavno delo pri novem akceleratorju bo raziskovanje 30 subatomskega sveta in so v zadnjih 30 letih odigrali pomembno vlogo v razvoju atomske znanosti. — Prvo tako napravo sta zgradila 1932. leta v Angliji dr. John Cockcroft in E. T. S. Walton. V ionskem izvoru sta pretvarjala nevtralne atome v naelektrene drobce. Ti drobci — protoni — dobijo pospešek v vakuumski cevi. Princip akceleracije je v tem, ker se istoimenski naelektreni drobci odbijajo, raznoimenski pa privlačijo. — Cockroftu in Waltonu je uspelo razbiti atomsko jedro na ta način, da sta naelektrenim delcem dala velik pospešek in jih uporabila kot neke vrste projekte.

Na sliki vidite znana avstrijska smučarja Hiasa Leitnerja in Pepija Stiegerja, ki se v zadnjem času v Grindewaldu in Wengenu pripravljata na Olimpiado v Squaw

Valleyu. Obadva sta v slalomu že v mednarodnem merilu dosegla izredne uspehe. Razen hitrosti ju odlikuje tudi izredna eleganca življenja na tem planetu.

IZDELANI NAČRTI novega ionskega motorja

Znanstveniki ameriške Nacionalne administracije za aeronavtiko so dokončali načrte za izgradnjo ionskega motorja, ki bo omogočil izstrelitev raket v prostor in gibanje raket s šestkrat večjo brzino od do sedaj doseženih hitrosti. V laboratoriju za električna pogonska sredstva preizkušajo že več poizkusnih modelov tega motorja. — Eden izmed problemov, ki jih je še treba rešiti, je preprečitev, da bi svobodni ioni spremljali raketo in na ta način zavirali njen polet. Drugi problem pa je izgradnja električne turbine v samem motorju, ki bi predstavljala izvor sekundarne energije.

ministracije za aeronavtiko. Vendar pravi, da so to v glavnem samo mehanični problemi.

Prednost motorja je v tem, ker nima niht enega premičnega dela, s čemer je odstranjeno vsako trenje. S pomočjo motorja se bodo rakete premikale s hitrostjo preko 160.000 kilometrov na uro.

Eden izmed problemov, ki jih je še treba rešiti, je preprečitev, da bi svobodni ioni spremljali raketo in na ta način zavirali njen polet. Drugi problem pa je izgradnja električne turbine v samem motorju, ki bi predstavljala izvor sekundarne energije.

Obletnica tovarne porcelana Meissen

Znana tovarna porcelana Meissen, najstarejša v Evropi, praznuje letos 250-letnico obstoja. Začetek proslave bodo oznanili posebno izdelani porcelanski zvonovi junija letos v prostorih tovarne v dolini

blizu Meissena 17 kilometrov od Dresdenu na reki Labi. — 6. junija 1710. leta je Johann Friedrich Böttger — kemik, z nekaj delavci pričel proizvodnjo s pomočjo svojega novega recepta, trd, bel porcelan.

Pred tem so porcelan uvažali z Daljnega Vzhoda. V naslednjih letih je izboljšanje Böttgerovih metod, odkritje novih procesov in barv kot tudi usvarjanje močne tradicije obrtništvu v tovarni, razneslo slavo v vso Evropo in kasneje tudi na druge kontinente. — Danes proces proizvodnje v Meissenu ni dosti drugačen, saj še vedno proizvajajo baročne figurice in servise po načrtih znanih umetnikov iz 18. stoletja. V ročnem izdelovanju proizvodov ni sprememb. Edina očitna moderna oprema v tovarni je serija električnih peči, ki jih uporabljajo za fiksiranje barv preko glazure porcelana.

Glede na to, da se skoro vsa proizvodnja odvija z ročnim delom, ima tovarna posebno šolo za šolanje obrtnikov za vse te procese, v kateri se okrog 120 dečkov in deklic, starih od 14. leta dalje, uči na 5-mesečnem tečaju.

Proizvodnja v tovarni Meissen je vedno večja. V letu 1958 je bila proizvodnja porcelana 3,5 krat večja od proizvodnje v 1950. letu.

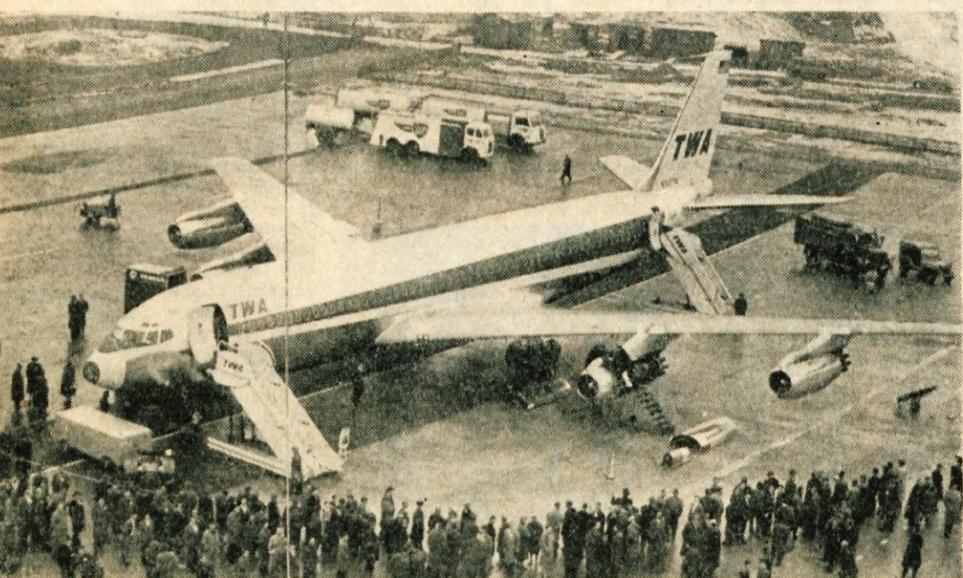
Ameriškim zrakoplovcema Malcolmu Rossu in Charlesu Mooreu je pred kratkim uspelo, da sta se z balonom povzpela na višino 28 tisoč metrov. — S take višine sta lahko opazovala planet Venero brez običajnih preprek, na katere naleta astronomi v observatorijih. Te prepreke so v tem, ker spodnji

gosti deli atmosfere preprečujejo dobivanje natančnega lika Venere na okularju teleskopa, razen tega pa elementi, iz katerih je sestavljen ta spodnji atmosferski sloj, onemogočajo dobivanje točnih podatkov o sestavi Venere s pomočjo spektralne analize. O tem planetu, najbližjem sosedu naše Zemlje, so doslej zelo malo vedeli. Predpostavljali so, da Venera predstavlja sliko naše Zemlje v razliki od Marsa, za katerega pravijo, da nudi prizor, podoben tistemu na naši Zemlji, ki bo čez nekaj sto milijon let. Menili so, da so na Veneri vsi pogoji za evolucijo najprimitivnejših živih organizmov vse do sesalcev in celo do ljudi. Po raziskovanju Rossa Moorea pa so pričeli v to sumiti. V kabini balona sta imela ameriška zrakoplovca teleskop in spektrometer, s pomočjo katerih sta nekaj ur opazovala Venero in zbirala podatke o kemijskih elementih, ki na njej obstajajo. Ti instrumenti so omogočili ugotovitev prisotnosti vode na Veneri, razen tega so ugotovili, da je koncentrat ogljika

v atmosferi, ki obkroža Venero, stokrat močnejši in gostejši od tistega, ki je v atmosferi Zemlje.

Najvažnejše je, da so s temi opazovanji potrdili domnevo, da je okrog Vener gost sloj oblaka. Važnost te ugotovitve je v tem, ker se v tem primeru lahko postavi vprašanje, ali sončna svetloba sploh lahko prodre skozi ta gosti sloj do same površine meseca. — Kolikor ti sončni žarki ne morejo prodreti, potem bo pač morala znanost priznati netočnost dosedanjih hipotez o obstoju rastlinskega življenja na tem planetu.

Z merjenji so ugotovili povprečno temperaturo na površini Venere, ki znaša okrog 200 stopinj Celzija. Da se pri taki temperaturi voda ne bi spremenila v paro, bi bil potreben mnogo večji atmosferski pritisk kot na Zemlji. Zato se torej ne more trditi, da na Veneri je voda. Če je to res, pomeni, da na Veneri ni ne oceanov in ne jezer, ne rek in ne dežja. To bi pomenilo, da je Venera suh pustoljanski planet in ne nebesno telo, ki spominja na našo Zemljo pred nekaj sto milijoni leti.

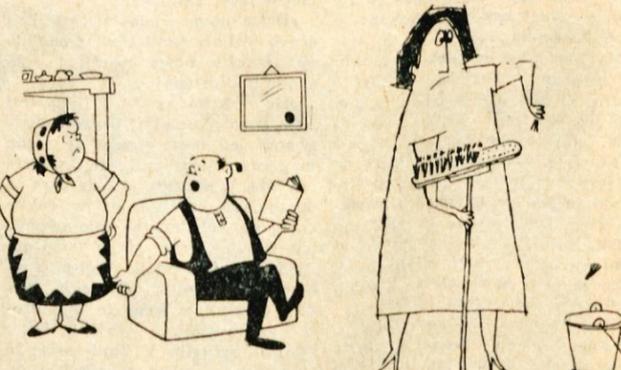
Prvikrat je pristalo na letališču Kloten v Zürichu ameriško letalo znamke »Boeing-707« Intercontinental. To letalo spada v vrsto naj-

večjih, najboljših in najhitrejših potniških letal na svetu. V njem je prostora za 180 potnikov. Njegova največja hitrost znaša 970

kilometrov na uro. Podobno letalo imajo tudi v Sovjetski zvezi in ga je konstruiral znani letalski inženir Tupoljev

NOVA MESTA V KITAJSKI

V poslednjih 10 letih se je na geografski karti Kitajske pojavilo 167 novih mest. Ta nova mesta so modernizirana.

»Draga, naj te ne zapeljejo! Bodi prepričana, da si ne moreš kupiti za krilo boljšega blaga, kot je to.«

»Ljubi me, ... ne ljubi me, ... ljubi me ...«